

Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

REAKREDITACIJA POSLIJEDIPLOMSKOG SVEUČILIŠNOG STUDIJA: PRAVNE ZNANOSTI

veljača 2017.

Sadržaj

I. OPĆE INFORMACIJE I UVJETI IZVOĐENJA.....	3
II. SAMOANALIZA PREMA KRITERIJIMA ZA OCJENU KVALITETE.....	13

I. OPĆE INFORMACIJE I UVJETI IZVOĐENJA

Naziv studijskog programa: Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij

Nositelj(i): Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

Izvođač(i): Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

Područje i polje: društvene znanosti, pravo

Mjesto izvođenja: Zagreb

Broj doktoranada (svih): 306

Broj doktoranada koji imaju financiranje: 17

Broj onih koji sami plaćaju i onih kojima plaća poslodavac: 289

Broj neaktivnih doktoranada (nisu upisali redovito godinu ali još uvijek imaju pravo studiranja): 85

Broj nastavnika na doktorskom studiju: 112

Broj mentora na doktorskom studiju (navesti službeno imenovane mentore, ali posebno navesti i druge vrste mentorstva, poput mentor savjetnik ili dr. – te broj doktoranada koje vode): 27

Broj doktoranda kojima je imenovan službeni mentor: 32

Ishodi učenja programa osposobit će doktoranda za:

IU 1.: samostalno osmišljavanje i provođenje istraživanja u polju pravnih znanosti;

IU 2.: obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u privatnom i javnom sektoru;

IU 3.: izgrađivanje akademske karijere na nekoj od znanstveno-nastavnih ili znanstvenih institucija;

IU 4.: nastavak usavršavanja na poslijedoktorskoj razini;

IU 5.: izradu produbljenih kritičkih analiza, evaluaciju i sintezu sadržaja iz područja pravnih znanosti;

IU 6.: primjenu tehnika i metodologija i prilagođavanje procesa istraživanja u području pravnih znanosti;

IU 7.: komunikaciju i evaluaciju postignutih rezultata istraživanja u polju pravnih znanosti;

IU 8.: promicanje izvrsnosti u akademskom i profesionalnom kontekstu u polju pravnih znanosti u okviru društva utemeljenog na znanju;

IU 9.: daljnju primjenu usvojenih upravljačkih i generičkih vještina.

Tablica IU: (npr. tablica IU programa i predmeti/drugi načini, kao samostalni istraživački rad, kojima se ti IU ostvaruju):

Primjer:

	Ishodi programa (ishode numerirati i navesti gore)								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Opći predmeti	x								x
Obvezni predmeti smjerova		x	x	x	x	x			x
Izborni predmeti smjerova		x	x	x	x	x			x
Mobilnost		x	x	x			x	x	

Objave	x		x	x	x	x	x	x	
Znanstveno-istraživački rad i znanstveno-istraživački seminari smjerova	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rad s mentorom/rad unutar projektnog tima	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pisanje i obrana disertacije	x	x	x	x	x	x	x	x	x

*popis numeriranih predmeta na engleskom navesti kao prilog ili kroz tablicu 1.

Kratki prikaz studijskog programa po godinama (ECTSi i drugi uvjeti potrebni za napredovanje kroz studij):

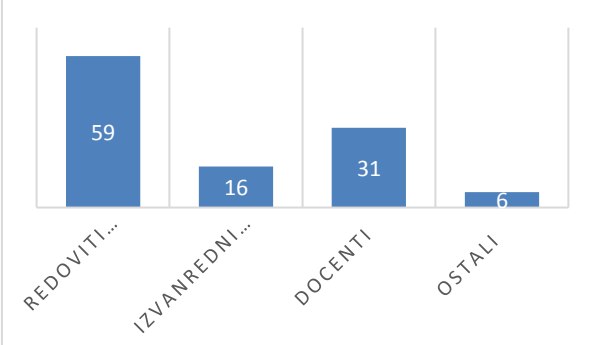
Uvjeti za upis prve godine	Uvjeti za upis druge godine	Uvjeti za upis treće godine	Uvjeti za stjecanje kvalifikacije
<p>Donesena odluka Vijeća poslijediplomskih studija o upisu kandidata i zaključen ugovor o studiranju između doktoranda i Fakulteta. Doktorski studij može upisati osoba koja ima završen pravni fakultet s prosjekom ocjena minimalno 3,5 ili je objavila jedan znanstveni ili dva stručna rada i koja poznaje dva svjetska jezika u mjeri da se može koristiti stranom literaturom.</p> <p>Dodatni kriteriji koji su propisani studijskim programom su</p> <ul style="list-style-type: none"> - dvije preporuke sveučilišnih nastavnika, odnosno osobe koja je postigla izuzetne rezultate u pravnoj struci - kandidatovi znanstveno-istraživački interesi koji se utvrđuju u razgovoru s pristupnikom i na temelju motivacijskog eseja. - radno iskustvo i stručna 	<p>Uvjet za upis druge godine odnosno trećeg semestra studija je minimalno ostvarenih 30 ECTS-a u prvoj godini studija.</p>	<p>Uvjet za upis 3. godine odnosno petog semestra studija su položeni svi ispiti na doktorskom studiju i pozitivan izvještaj mentora za praćenje doktoranda da je uspješno proveo plan dokorskog istraživanja.</p>	<p>Predan i pozitivno ocijenjen odnosno obranjen doktorski rad.</p>

djelatnost pristupnika. Iznimno se može omogućiti upis i osobama koje su završile drugi diplomski sveučilišni studij pod uvjetom da, radi stjecanja temeljnih znanja potrebnih za pohađanje i završetak studija, ovladaju odgovarajućim razlikovnim sadržajem iz programa integriranog preddiplomskog i diplomskog pravnog studija polaganjem određenih ispita iz tog programa i to u opsegu od najviše 30 ECTS bodova.			
---	--	--	--

PROPISANI UVJETI IZVOĐENJA:

Propisani minimalni zakonski uvjeti:	DA/NE bilješke
1. Visoko učilište (VU) je upisano u Upisnik znanstvenih organizacija u znanstvenom području doktorskog studija te ima pozitivan ishod reakreditacije (dopusnicu) za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje.	DA. PFZ je upisan u Upisnik znanstvenih organizacija i ima pozitivan ishod reakreditacije (dopusnicu) za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje. Potvrdom ministra znanosti, obrazovanja i sporta (Klasa: 602- 04/16-13/00014, URBROJ: 533-20-16-0002) koju je Fakultet zaprimio 15. svibnja 2016. utvrđeno je PFZ ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Radi naknadnog praćenja, u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja potvrde, PFZ je u AZVO uputio Akcijski plan u cilju unapređenja kvalitete.
2. VU ima „vertikalnu“ studijskih programa (izvodi preddiplomske i diplomske sveučilišne studijske programe) koji vode do doktorskog studija u istom području i polju ili poljima (u slučaju interdisciplinarnih studija) te potreban broj nastavnika kako je definirano člankom 6 Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/2010).	DA. Na PFZ su ustrojeni i izvode se sljedeći studiji: integrirani preddiplomski i diplomski studij sveučilišni studij prava, preddiplomski sveučilišni studij socijalnog rada, diplomski sveučilišni studij socijalnog rada, diplomski sveučilišni studij socijalne politike, preddiplomski stručni studij javne uprave, preddiplomski stručni porezni studij, specijalistički diplomski stručni studij javne uprave, poslijediplomski specijalistički studiji (građanskopravne i obiteljskoppravna znanost; pravo društava i trgovačko pravo; međunarodno javno i međunarodno privatno pravo; kaznenopravne znanosti; fiskalni sustav i fiskalna politika; javno pravo i javna uprava; europsko pravo; socijalna politika; psihosocijalni pristup u socijalnom radu; supervizija psihosocijalnog rada i obiteljska medijacija), doktorski studij iz pravnih znanosti i doktorski studij iz socijalnog rada i socijalne politike. PFZ ima potreban broj nastavnika za izvođenje doktorskog studija. Nastavu na doktorskome studiju izvodi 112 nastavnika od kojih je njih 82 zaposleno na Fakultetu, a 30 su vanjski suradnici.

	Radi se o osobama izabranim u znanstveno-nastavna ili znanstvena zvanja. Taj broj znatno prelazi minimalni broj od pet zaposlenika u znanstveno-nastavnom zvanju s punim radnim vremenom za poslijediplomski sveučilišni studijski program kao što je propisano Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/2010).						
3. VU ima zaposlen potreban broj znanstvenika kako je definirano člankom 7. Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010).	DA. PFZ ima potreban broj zaposlenika u znanstvenim zvanjima s punim radnim vremenom, ukupno 135 , odnosno više od petnaest znanstvenika i od čega više od pet u znanstvenom području u kojem obavlja znanstvenu djelatnost kao što je propisano Pravilnikom o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010).						
3. VU izvodi više od 50% sadržaja vlastitim nastavnicima (nastavnici u punom radnom odnosu i izabrani u znanstveno-nastavna zvanja).	DA. PFZ izvodi znatno više od 50% sadržaja doktorskog studija vlastitim nastavnicima odnosno nastavnicima u punom radnom odnosu koji su izabrani u znanstveno-nastavna zvanja. <table border="1" data-bbox="906 918 1503 1272"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Postotak</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>nastavnici PFZ</td> <td>73%</td> </tr> <tr> <td>vanjski suradnici</td> <td>27%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pretežita većina nastavnika koji na doktorskome studiju izvode nastavu su zaposlenici PFZ (v. tablicu "nastavnici" u prilogu), a isto se odnosi i na mentore na doktorskome studiju (v. tablicu "mentori" u prilogu).</p>	Kategorija	Postotak	nastavnici PFZ	73%	vanjski suradnici	27%
Kategorija	Postotak						
nastavnici PFZ	73%						
vanjski suradnici	27%						
4. Omjer nastavnika i studenata na čitavom VU-u treba biti ispod 1:30.	U trenutku izrade Samoanalize omjer je, prema podacima iz MOZVAG-a, 1:32 dok je prije godinu dana taj omjer iznosio 1:34 (vidjeti Akreditacijsku preporuku od 29.2.2016.). Ministar je uvažio argumentaciju da je do nepovoljnog omjera došlo preuzimanjem studenata Upravnog odjela i Poreznog odjela Društvenog veleučilišta u Zagrebu, te je 5.4.2016. izdao Potvrdu da Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu ispunjava uvjete predviđene zakonom i podzakonskim aktima . Preuzetim obvezama u Akcijskom planu PFZ kontinuirano nastoji smanjiti navedeni omjer što se planira ostvariti u skorije vrijeme napredovanjem nastavnika iz suradničkih u znanstveno-nastavna zvanja.						
5. VU je osiguralo javnost disertacija.	DA. Termin obrane teme disertacije objavljuje se na mrežnim stranicama ustanove i na oglasnoj ploči. Disertacija je prije obrane na javnom uvidu 15 dana u Tajništvu fakulteta. Obavijest o tome nalazi se na						

	<p>oglasnoj ploči fakulteta. Obrana disertacije je javna, na temelju prethodne obavijesti na mrežnim stranicama ustanove i oglasnoj ploči. Tekstovi obranjenih doktorskih disertacija dostupni su u fakultetskoj Knjižnici u kojoj se vode kao dio posebne cjeline (Doktorske disertacije branjene na Pravnom fakultetu u Zagrebu, ukupno 365 doktorskih disertacija od 1962. godine). Obranjene doktorske disertacije dostavljaju se i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, a u tijeku je priprema projekta izrade sažetaka svih doktorskih disertacija obranjenih na PFZ i njihove digitalizacije na javno dostupnom repozitoriju (jedna od razmatranih mogućnosti je i realizacija projekta u okviru sučelja Dabar – Digitalni akademski arhivi i repozitoriji, dabar.srce.hr).</p>										
<p>6. VU je osiguralo postupak oduzimanja akademskog stupnja (dr. sc.) odredbama statuta ili drugoga općeg akta ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju disertacije koja je plagijat ili krivotvorina.</p>	<p>DA. Postupak za oduzimanje stečenog akademskog stupnja propisan je Pravilnikom o poslijediplomskim doktorskim studijima. Nakon što Fakultet od nadležnih tijela Sveučilišta zaprimi prijavu za oduzimanje akademskog stupnja, Fakultetsko vijeće imenuje povjerenstvo od tri člana u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora (čl. 57. st. 1.). Detaljne odredbe o postupku oduzimanja propisane su u st. 2.-5. i omogućavaju davanje očitovanja podnositelja prijave i osobe čiji se akademski stupanj osporava. Nakon očitovanja, ili protekom roka za davanje očitovanja, dekan saziva sjednicu Fakultetskog vijeća radi raspravljanja i donošenja odluke o izvješću na koju se pozivaju podnositelj prijave i osoba protiv koje je pokrenut postupak za oduzimanje akademskog stupnja (čl. 58. st. 1. i 2.) Odluka Fakultetskoga vijeća upućuje se na daljnje odlučivanje nadležnim tijelima Sveučilišta (čl. 58. st. 3.). Dosad nije bilo postupaka oduzimanja stečenog akademskog stupnja zbog visokih standarda mentorske podrške.</p>										
<p>Dodatni uvjeti Akreditacijskog savjeta za izdavanje pozitivnog mišljenja</p>											
<p>1. VU (ili više njih) ima barem pet nastavnika izabranih u znanstveno-nastavna zvanja u polju ili poljima relevantnim za izvođenje studija uključenih u izvođenje dokorskog studija.</p>	<p>DA. PFZ ima više od pet nastavnika izabranih u znanstveno-nastavna zvanja u poljima relevantnim za izvođenje studija uključenih u izvođenje dokorskog studija. Na doktorskom studiju nastavu izvodi 82 nastavnika stalno zaposlenih na Fakultetu u znanstveno-nastavnim zvanjima. (pretežit broj su redoviti profesori). Od toga je pretežita većina u polju prava (v. tablicu „nastavnici“ u prilogu).</p> <table border="1" data-bbox="906 1675 1501 2018"> <thead> <tr> <th>Zvanje</th> <th>Broj nastavnika</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>REDOVITI ...</td> <td>59</td> </tr> <tr> <td>IZVANREDNI ...</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>DOCENTI</td> <td>31</td> </tr> <tr> <td>OSTALI</td> <td>6</td> </tr> </tbody> </table>	Zvanje	Broj nastavnika	REDOVITI ...	59	IZVANREDNI ...	16	DOCENTI	31	OSTALI	6
Zvanje	Broj nastavnika										
REDOVITI ...	59										
IZVANREDNI ...	16										
DOCENTI	31										
OSTALI	6										

<p>2. VU u postupku posljednje reakreditacije ima standard Znanstvena i stručna djelatnost ocijenjen najmanje „djelomično provedeno“ (3).</p>	<p>DA. U postupku posljednje reakreditacije utvrđeno je da PFZ "redovito provodi istraživačke aktivnosti čiji je rezultat originalno znanstveno djelo koje pridonosi ukupnom znanju, a temelji se na rezultatima temeljnih, razvojnih i primjenjenih istraživanja." što je ocijenjeno kao "djelomično provedeno".</p>
<p>3. VU ima program doktorskog studija usklađen sa strateškim programom znanstvenog istraživanja (sastavni dio ovog vrednovanja i obavezan prilog samoanalizi).</p>	<p>DA. Fakultetsko vijeće PFZ je u siječnju 2016. godine usvojilo Strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje 2016.-2020., a njegovo periodičko praćenje osigurava se obvezom izrade izrade godišnjeg izvješća Odbora za znanstveno-istraživačke projekte o čijem usvajanju također krajem evaluacijskog razdoblja odlučuje fakultetsko vijeće. Na taj se način osigurava unutarnje vrednovanje i praćenje kvalitete znanstveno-istraživačke djelatnosti na Fakultetu. Prvo godišnje izvješće koje je usvojeno u siječnju 2017. godine također se nalazi u prilogu ovoj Samoanalizi. Program doktorskog studija usklađen je sa Strateškim programom znanstvenog istraživanja kojim je podizanje kvalitete doktorskog studija utvrđeno kao jedan od prioriteta odnosno strateških ciljeva (ostali su podizanje kvalitete znanstveno-istraživačke djelatnosti, poticanje znanstvenog napredovanja i kontinuiranog obrazovanja zaposlenika Fakulteta i popularizacija znanstvenog rada na Fakultetu). Pokazatelji uspješnosti provedbe ovog strateškog cilja koji su podložni godišnjem unutarnjem vrednovanju su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - broj zainteresiranih kandidata za upis na doktorski studij; - uspostavljena metodologija kontinuiranog praćenja napretka studenata doktorskog studija; - broj mentora za podršku u znanstveno-istraživačkom radu polaznika studija; - apsolvirana edukacija kroz mentorske radionice; - broj polaznika doktorskih studija uključenih u znanstvene projekte i evidencija njihova sudjelovanja na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima; - broj i postotak ostvarenih doktorata znanosti u odnosu na broj upisanih u pojedinoj generaciji studenata (<i>Strateški program znanstvenih istraživanja</i>, 2016., str. 24.). <p>Nužni preduvjet za realizaciju ovog strateškog cilja bilo je donošenje odgovarajućih propisa na razini sastavnice radi usklađivanja sa sveučilišnim propisima. Tako je u okviru reforme poslijediplomskih studija i nakon donošenja Pravilnika o poslijediplomskim specijalističkim studijima u siječnju 2016. godine (i Pravilnika o cjeloživotnom obrazovanju u lipnju 2016. godine), u prosincu iste godine Fakultetsko vijeće usvojilo Pravilnik o poslijediplomskim doktorskim studijima (dalje u tekstu: <i>Pravilnik o doktorskim</i></p>

	<p>studijima) kojim su stvorene normative pretpostavke za poboljšanje navedenih pokazatelja i realizaciju strateškog cilja poboljšanja kvalitete doktorskih studija. Taj se Pravilnik primjenjuje na doktorske studije započete nakon njegova stupanja na snagu, a na doktorske studije započete prije njegova stupanja na snagu primjenjuju se odredbe Pravilnika o poslijediplomskim studijima od 22. travnja 2009.</p>
<p>4. Omjer mentora i doktoranada na visokom učilištu nije veći od 1:3.</p>	<p>DA. U vrijeme provedbe postupka reakreditacije na doktorskom je studiju 32 doktoranada kojima su odobrene teme doktorskih radova i kojima je imenovano 27 mentora. To znači da je omjer mentora i doktoranada na doktorskom studiju znatno manji od 1:3. Niti jedan od mentora nema više od troje doktoranada (tri su mentora s po dva doktoranda i jedan s tri doktoranda). Ukupan broj doktoranada koji su upisani na doktorski studij je 306, a broj potencijalnih mentora je 112 što znači da na jednog potencijalnog mentora dolazi nešto manje od troje doktoranada (2,7). Iz toga slijedi da je omjer potencijalnih mentora i ukupno upisanih doktoranada na studiju također manji od 1:3.</p>
<p>5. Mentori (svi) VU-a udovoljavaju svim sljedećim uvjetima:</p> <p>a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu ili suradničkom (post.doc.) s barem dvije godine istraživačkog post.doc. iskustva;</p> <p>b) aktivan znanstvenik u znanstvenom području dokorskog studija (u posljednjih pet godina objavljivao znanstvene radove, sudjelovao na međunarodnim znanstvenim skupovima i/ili sudjelovao u projektima (t. 2.);</p> <p>c) potvrđuje izvedivost okvirnog plana istraživanja pri upisu doktoranda (ili pri prijavi teme);</p> <p>d) osigurava potrebne uvjete (uključujući financijsku podršku) za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (sukladno okvirnom planu istraživanja doktoranda) bilo kao voditelj, suvoditelj ili suradnik znanstvenog projekta ili na druge načine;</p> <p>e) prošao neku vrstu osposobljavanja (komentorstvo, radionice ili dr.);</p> <p>f) ima pozitivno mišljenje visokog učilišta o svome mentorskom radu.</p>	<p>a) DA. Sukladno Pravilniku o doktorskim studijima za mentora može se imenovati osoba koja je, između ostalog, izabrana najmanje u znanstveno-nastavno zvanje docenta ili znanstveno zvanje znanstvenog suradnika, ili u odgovarajuće zvanje, ako je riječ o mentoru koji je akademsko zvanje stekao u inozemstvu. Premda Pravilnik predviđa mogućnost da znanstveni suradnici mogu biti imenovani mentorima, u praksi se mentorima imenuju isključivo osobe izabrane u znanstveno-nastavna zvanja (čl. 32. st. 3. t. 1.).</p> <p>b) DA. Uz gore navedeni uvjet, Pravilnik o doktorskim studijima propisuje da mentor može biti osoba koja je voditelj ili član znanstvenoistraživačkog projekta odnosno aktivan istraživač u području istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad, znanstveno aktivna i relevantna u međunarodnoj znanstvenoj zajednici i koja je u posljednjih pet godina objavila znanstvene radove u području istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad (čl. 32. st. 3. t. 2.-4.).</p> <p>c) DA. Mentor ima aktivnu ulogu u postupku prijave teme. Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima mentor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upućuje studenta u literaturu i metodologiju znanstveno-istraživačkog rada; - pomaže studentu, surađuje i prati studenta u njegovom znanstvenom i istraživačkom radu; - potiče studenta na sudjelovanje u znanstvenim projektima; - prati kvalitetu studentovog znanstvenog rada i napredovanje studenta kroz mentorska izvješća;

	<p>- pomaže studentu u izboru teme doktorskoga rada i pripremi javne obrane teme doktorskoga rada; i vodi studenta tijekom izrade doktorskoga rada.</p> <p>d) DA. Kod doktoranada koji su zaposleni na znanstveno-istraživačkim projektima (u prvom redu projektima HRZZ), mentor osigurava potrebne uvjete (uključujući financijsku podršku) za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (sukladno okvirnom planu istraživanja doktoranda). To se odnosi i na obveze mentora koji, ovisno o dostupnim izvorima i mogućnostima financiranja, vodi brigu o uključivanju onih doktoranada koji nisu zaposleni na projektima, na te projekte u svojstvu istraživača.</p> <p>e) DA. PFZ podržava i prakticira praksu komentorstava kod tzv. dvojnih doktorata s prestižnim međunarodnim znanstvenim i visokoobrazovnim institucijama iz inozemstva. U posljednjih pet godina na temelju formalizirane suradnje s <i>Max Planck Institutom za strano i poredbeno kazнено pravo</i> (Freiburg) na PFZ su obranjena tri dvojna doktorata (prije toga je obranjen jedan dvojni doktorat na PFZ i sveučilištu Pantheon-Assas). Uz dvojne doktorate, u tijeku su dva postupka stjecanja doktorata znanosti na PFZ S komentorstvom unutar institucije. U planu je prijava projekta u okviru programa MZOS "Provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na razini visokog obrazovanja". Jedna od predviđenih projektnih aktivnosti bit će i osmišljavanje i provedba, te financiranje radionica za stjecanje mentorskih znanja i vještina za mentore uz obvezno sudjelovanje nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje docenta.</p> <p>f) DA. Pozitivna ocjena visokog učilišta, ali i sveučilišta, o mentorskom radu pojedinog nastavnika sadržana je u izvješću o izboru i znanstveno-nastavno zvanje u kojem je, temeljem Nužnih uvjeta rektorskog zbora, jedan od uvjeta koje kandidat mora zadovoljiti i to da se dokazao kao sposoban mentor ili komentor što se potvrđuje objavljivanje rada u suautorstvu sa studentom. Osim toga, mentor je podložan ocjenjivanju i temeljem Odluke o ocjenjivanju rada asistenata, viših asistenata/poslijedoktoranada i mentora. Temeljem Odluke, rad mentora asistenta ocjenjuje se jednom u dvije godine temeljem pisanog izvješća kojega o svom radu mentor asistenta podnosi Fakultetskom vijeću i ocjene asistenta o mentorstvu nastavnika, u pravilu u mjesecu svibnju za prethodno razdoblje. Izvješće treba sadržavati kvalitativnu i kvantitativnu procjenu izvršavanja obveza mentora asistenta koje proistječu iz ugovora o radu te o sljedećim elementima rada: - znanstvena aktivnost (broj i kategorizacija objavljenih znanstvenih radova; citiranost; vođenje</p>
--	--

	<p>znanstvenih projekata, odnosno sudjelovanje u njima);</p> <ul style="list-style-type: none"> - praćenje rada asistenta u okviru poslijediplomskog sveučilišnog studija; - poticanje na objavljivanje znanstvenih radova i stjecanje kompetencija potrebnih za samostalni istraživački rad; - gostovanja na međunarodno prepoznatim znanstvenim ustanovama u zemlji i inozemstvu; - usavršavanje u kompetencijama ključnim za mentorski rad. <p>Asistent se o mentorstvu nastavnika očituje pisanom ocjenom nastavnikovog pristupa preuzetim mentorskim obvezama i uspješnosti njihove suradnje.</p>
<p>6. Nastavnici udovoljavaju svim sljedećim uvjetima:</p> <p>a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu;</p> <p>b) aktivan znanstvenik, prepoznat u polju predmeta koji predaje (t. 1.).</p>	<p>DA. Nastavnici koji izvode nastavu na doktorskom studiju udovoljavaju sljedećim uvjetima:</p> <p>a) zaposleni su na znanstveno-nastavnim radnim mjestima na Fakultetu (dokaz su ugovori o radu koji su, po potrebi, dostupni za svakog pojedinog nastavnika)</p> <p>b) aktivni su znanstvenici, prepoznati u polju predmeta koji predaju (dokaz su izbori u odgovarajuća znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja u kojima je provedeno vrednovanje znanstvenog i nastavnog rada u smislu postojećih zakonskih (<i>Zakon o znanosti i visokom obrazovanju</i>), podzakonskih (<i>Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja</i>) i sveučilišnih propisa i odluka (<i>Odluka Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja</i>). Nastavnici na doktorskom studiju vodeći su stručnjaci u polju prava u Republici Hrvatskoj prepoznati i u europskom prostoru visokog obrazovanja.</p>
<p>7. Mentor u pravilu ne sudjeluje u povjerenstvu za ocjenu teme, ocjenu i obranu doktorskog rada.</p>	<p>NE. Sukladno Pravilniku o doktorskim studijima koji je usklađen sa sveučilišnim propisima (što se posebno odnosi na nedavne izmjene relevantnih odredaba sveučilišnog Pravilnika o doktorskim studijima) mentor može biti član povjerenstva za ocjenu teme, ocjenu i obranu doktorskog rada, ali ne može biti predsjednik povjerenstva (č. 41. st. 4.).</p>
<p>8. Program doktorskog studija osigurava barem tri godine individualnoga/samostalnoga istraživačkog rada (paralelno, individualno, unutar ili izvan nastave), a pod samostalnim se istraživačkim radom podrazumijeva pisanje disertacije, pisanje radova, međunarodne konferencije, terenski rad, nastava u svrhu istraživanja i dr.</p>	<p>DA. Student ima pravo završiti studij pod uvjetima pod kojima ga je upisao u roku osam godina od početka nastave u prvom semestru (čl. 22., prema Pravilniku iz 2009. godine vrijeme studiranja je šest godina, uz mogućnost produljenja). S obzirom da doktorski studij ima znanstveno-nastavnu i znanstveno-istraživačku komponentu, a nastava u obliku predavanja ne smije prelaziti 30 posto ukupnog opterećenja predviđenog studijskim programom (čl. 25. st.3.), program doktorskog studija osigurava više od tri godine individualnog/samostalnog istraživačkog rada na prestižnim znanstveno-istraživačkim institucijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Od samog početka studija studenti počinju sa samostalnim istraživačkim radom. Prije prijave teme doktorskog rada istraživanje je usmjereno na obradu užih tema</p>

	<p>iz kojih trebaju proizaći seminarski radovi i članci koji su pretpostavka za prijavu teme. U tim radovima težište je na ovladavanju metodologije znanstvenog istraživanja i pisanja znanstvenih radova. Fakultet će i nadalje nastojati trajno povećavati omjer znanstveno-istraživačke u odnosu na nastavnu komponentu doktorskog studija. Posebna se pozornost posvećuje etičkim aspektima istraživačkog rada i sprječavanju plagiranja.</p>
<p>9. U slučaju združenih, zajedničkih studija te doktorskih škola (na sveučilišnoj razini) VU suradnju potkrepljuje odgovarajućim ugovorima; program izvodi s akreditiranim VU (za zajedničke i združene doktorske studije), odnosno program izvodi (na doktorskoj školi) na način koji udovoljava svim propisanim uvjetima te osigurava kvalitetnu koordinaciju i podršku doktorandima; pokrivenost je nastave vlastitim nastavnicima (svih izvođača) barem 80 %.</p>	

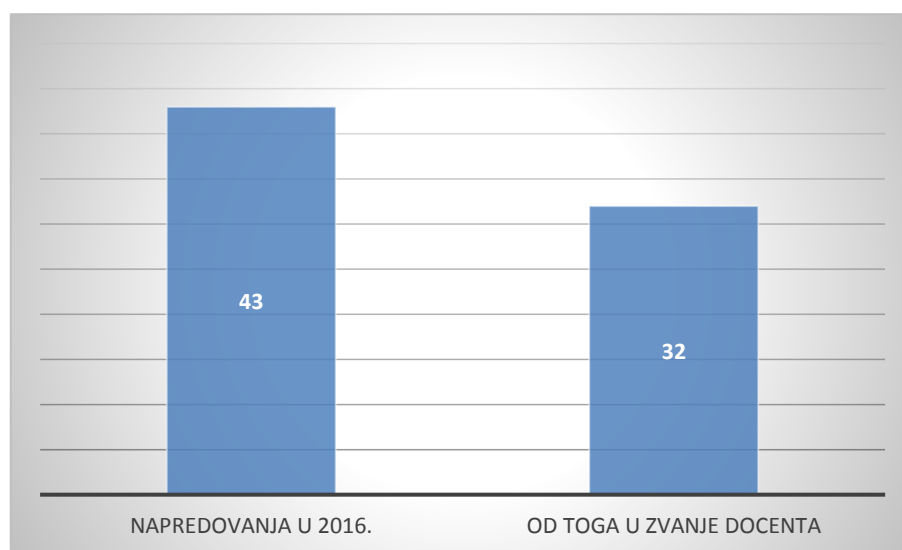
II. SAMOANALIZA PREMA KRITERIJIMA ZA OCJENU KVALITETE

<p>1. NASTAVNIČKI, MENTORSKI I ISTRAŽIVAČKI KAPACITETI I INFRASTRUKTURA (tekst kriterija može se izbrisati, ali molimo zadržati redne brojeve)</p>	
<p>1.1. Visoko je učilište prepoznatljiva institucija po istraživačkim/umjetničkim postignućima u znanstvenoj/umjetničkoj disciplini iz koje izvodi doktorski studij.</p>	<p>Od osnivanja 1776. godine, PFZ je kumulirao znanja i iskustva stečena tijekom svojeg dugog postojanja, a kao najstariji i najveći pravni fakultet u državi potvrdio se kao predvodnik unaprjeđenja pravnog obrazovanja i prakse u Hrvatskoj te kao čuvar i promotor hrvatske pravne kulture kao dijela srednjoeuropske pravne tradicije. Pravni fakultet u Zagrebu ujedno je od samih početaka dionik procesa razvoja pravnog obrazovanja u širem europskom okruženju u kojem se afirmirao kao središte izvrsnosti s prepoznatljivim identitetom i razvijenom međunarodnom suradnjom. Nastavnici Fakulteta svjesni uloge koju je Fakultet imao u prošlosti i danas, u okruženju modernog društva, djeluju u duhu bogate tradicije škole kojoj pripadaju te daju veliki doprinos stvaranju hrvatskog pravnog sustava, uspostavi države vladavine prava i odgajanju novih naraštaja pravnika na najboljim europskim pravnim tradicijama (<i>Samoanaliza</i>, 2015., str. 5.).</p> <p>Fakultet je, kao nositelj doktorskog studija, najstarija visokoškolska hrvatska ustanova u polju pravnih znanosti i, sukladno tome, ima višedesetljetno iskustvo u provođenju poslijediplomskih znanstvenih studija. Prvi poslijediplomski znanstveni studij osnovan je 1958. (kaznenopravne znanosti), zatim 1961. (privredno/trgovačko/pravo; upravno-političke znanosti), 1962. (međunarodno javno, međunarodno privatno pravo i međunarodni odnosi), 1963. (državnopolitičke znanosti), 1989. (građanskopravne znanosti; fiskalni sustav i fiskalna politika) te 2000. (europsko pravo). Upisi u prvi tečaj akreditiranog doktorskog studija provedeni su 2006. godine. Nakon toga su upisi provedeni još i 2009., 2010., 2012., 2014. i 2016. godine. To znači da je dosad održano šest tečajeva (ciklusa) reformiranog doktorskog studija. Funkcija doktorskog studija iz pravnih znanosti je sustavno inzistiranje na usvajanju znanstveno-metodološke izvrsnosti mladih znanstvenika i diseminacija rezultata znanstvenih istraživanja koja se provode na Fakultetu. U tom se području posljednjih godina težište sve više pomiče s predavanja i nastave na istraživački rad studenata (<i>Strateški program znanstvenih istraživanja</i>, 2016., str. 4.).</p> <p>Nastavnici Fakulteta, posebni oni koji sudjeluju u izvođenju nastave na doktorskom studiju i mentoriranju doktoranada, autori su brojnih znanstvenih radova. Popis tih radova za svakog pojedinog nastavnika javno je dostupan na mrežnim stranicama PFZ uz profile djelatnika koji se automatski ažuriraju u povezanosti s bibliografskom bazom CROSB. Samo u 2016. godini nastavnici Fakulteta objavili su 162 znanstvena rada u publikacijama koje se kao A1 vrednuju u postupku izbora u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja od čega 26 radova u časopisima koji se referiraju u bazama <i>Web of Science</i> i <i>Scopus</i>. Uz to, objavili su i 28 znanstvenih knjiga i monografija kod međunarodno priznatih uglednih nakladnika. Znanstvena produktivnost realizira se i kroz znanstvene časopise Fakulteta koji su indeksirani u prestižnim međunarodnim bazama (<i>Web of Science</i>, <i>Scopus</i>) i vrednuju se kao A1 publikacije u postupcima izbora u znanstveno-nastavna zvanja. U razdoblju od posljednjih pet godina nastavnici Fakulteta koji izvode nastavu na doktorskom studiju objavili su 176 radova koji se referiraju u bazi Scopus.</p> <p>Prema podacima koji su prikupljeni za potrebe Samoanalize, u proteklih nešto više od pet godina na Fakultetu je bilo aktivno ukupno 80 znanstveno-istraživačkih projekata, od kojih su 39 domaći projekti a 41 inozemni. U navedenih 80 projekata Fakultet je u 34 projekta bio nositelj, a u 5 projekata sunositelj projekta. U ostalim projektima nastavnici Fakulteta djelovali su kao nacionalni koordinatori za Hrvatsku, voditelji hrvatskog tima unutar projekta, voditelji ili suvoditelji projekata, istraživači, suradnici, savjetnici ili eksperti (<i>Samoanaliza</i>, 2015., str. 150.). Od trenutno aktivnih projekata posebno se ističe pet istraživačkih projekta Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ) u kojima su voditelji nastavnici Fakulteta. Radi se o četiri istraživačka projekta i jednom uspostavnom istraživačkom projektu ukupne vrijednosti više od 2.000.000,00 kn (podaci dostupni na mrežnim stranicama Hrvatske zaklade za znanost.) Nedavno (krajem siječnja 2017. godine) je okončan i FP7 projekt u kojem je Fakultet sudjelovao. To je projekt TSI-The Impact of the Third Sector on Socio-Economic Development in Europe vrijedan više od</p>

	<p>3.000,000 eur . Osim toga, Fakultet je u posljednje vrijeme sudjelovao u još dva FP7 projekta i jednom FP6 projektu, a sudjelovao je i/ili sudjeluje i u nizu ostalih domaćih i međunarodnih projekata (<i>Jean Monnet, Cost, UNICEF, UNESCO Chair, Erasmus, Erasmus+</i>, Sveučilište u Zagrebu, bilateralni projekti u okviru hrvatsko-francuske i hrvatsko-slovenske suradnje u provedbi istraživanja, <i>Alumni Grants</i> projektima vlade SAD) itd. (<i>Strateški program znanstvenih istraživanja, 2016., str. 5.</i>)</p> <p>Bogata stručna aktivnost nastavnika na doktorskom studiju ogleda se u brojnim članstvima u međunarodnim uredništvima časopisa s međunarodnom recenzijom, sudjelovanjima u brojnim radnim skupinama za donošenje i izmjene zakona i drugih propisa, obnašanju vodećih funkcija u međunarodnim strukovnim organizacijama i udruženjima, konzultantskim funkcijama u međunarodnim organizacijama, domaćim i međunarodnim sudovima i arbitražama itd.</p> <p>U proteklom petogodišnjem razdoblju nastavnici i suradnici Fakulteta ostvarili 1087 sudjelovanja na međunarodnim znanstvenim skupovima, od čega 1029 u Europi te 58 izvan Europe. U istom razdoblju Fakultet je, bilo samostalno ili u suorganizaciji s drugim domaćim i međunarodnim subjektima, organizirao ukupno 44 međunarodna skupa. Pritom, u organizaciji međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova Fakultet nastoji ostvariti suradnju s eminentnim međunarodnim udruženjima i institucijama. Svoju međunarodnu prepoznatljivost Fakultet nastoji izgraditi i uključivanjem/učlanjenjem u različita strukovna udruženja.</p> <p>Znanstveni potencijal Pravnog fakulteta kao znanstvene organizacije odražava se i u suradnji u provedbi projekata s prestižnim svjetskim istraživačkim institucijama i osnivanjem znanstvenih centara izvrsnosti. Niz projekata realiziran je u suradnji s <i>Max Planck istraživačkim institutima</i>, a posebno s Max Planck institutom za strano i poredbeno kazneno pravo u Freiburgu. Temeljem odluke predsjednika Max Planck Društva, najuspješnije njemačke znanstvene organizacije, na Fakultetu od 2013. godine djeluje <i>Max Planck partnerska grupa</i> (MPPG) "Balkan Criminology". U svijetu djeluje ukupno 37 takvih grupa, no samo tri u području društvenih i humanističkih znanosti (<i>Strateški program znanstvenih istraživanja, 2016., str. 6.</i>)</p>									
<p>1.2. Broj i opterećenost nastavnika angažiranih na doktorskom studiju osiguravaju kvalitetno doktorsko obrazovanje.</p>	<p>Najveći broj nastavnika na doktorskom studiju su zaposlenici PFZ. Od ukupno 135 osoba zaposlenih na znanstveno-nastavnim radnim mjestima, njih 82 sudjeluje u izvođenju nastave na doktorskom studiju. Tako visoka zastupljenost nastavnika Fakulteta jamstvo je visoke kvalitete studija i ravnomjerne faktične opterećenosti nastavnika. Kao što je navedeno više u tekstu u vrijeme provedbe postupka reakreditacije na doktorskom je studiju 32 doktoranada kojima su odobrene teme doktorskih radova i kojima su imenovani mentori (trenutno je aktivno ukupno 27 mentora). To znači da je omjer mentora i doktoranada na doktorskom studiju znatno manji od 1:3. Niti jedan od aktivnih mentora nema više od troje doktoranada (tri su mentora s po dva doktoranda i jedan s tri doktoranda).</p> <div data-bbox="544 1395 1453 1933" data-label="Figure"> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Broj</th> <th>Postotak</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>mentori</td> <td>60</td> <td>54%</td> </tr> <tr> <td>doktorandi</td> <td>52</td> <td>46%</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>Kao što je navedeno ranije u tekstu, ukupan broj doktoranada koji su upisani na doktorski studij je 306, a broj potencijalnih mentora je 112 što znači da na jednog potencijalnog mentora dolazi nešto manje od troje doktoranada (2,7). Iz toga slijedi da</p>	Kategorija	Broj	Postotak	mentori	60	54%	doktorandi	52	46%
Kategorija	Broj	Postotak								
mentori	60	54%								
doktorandi	52	46%								

je omjer potencijalnih mentora i ukupno upisanih doktoranada na studiju također manji od 1:3.

Broj nastavnika na studiju osigurava optimalno nastavno opterećenje i na razini doktorskog studija što se realizira kroz raspodjelu faktičnog nastavnog opterećenja između što većeg broja nastavnika na doktorskome studiju. U tom je smislu **pozitivan pomak u smjeru optimalizacije opterećenja nastavnika i mentora na doktorskome studiju je i napredovanje velikog broja mladih znanstvenika koji su tijekom 2016. godine iz suradničkih zvanja izabrani u znanstveno-nastavna zvanja**. Od ukupno 43 nastavnika izabranih u viša znanstveno-nastavna zvanja 32 osobe su iz suradničkih zvanja izabrane u znanstveno-nastavno zvanje docenta. Ubrzo nakon toga, mnogi od njih uvršteni su među nastavnike na doktorskome studiju i potencijalne mentore. Kod procjene duljine trajanja njihove znanstvene karijere valja imati u vidu da je većina tih mladih znanstvenika zbog zabrane zapošljavanja i napredovanja provela dosta vremena u suradničkim zvanjima tijekom obavljanja kojih su pokrenuti postupci njihova izbora u znanstvena zvanja pred matičnim odborom. Razmjerna dugotrajnost njihova rada u znanstvenom zvanju jamči kvalitetu njihova obavljanja nastavničke i potencijalno mentorske funkcije.

Povoljan omjer između broja nastavnika i doktoranada osigurava i novi Pravilnik o doktorskim studijima koji propisuje da **Vijeće poslijediplomskih studija odlučuje o broju doktoranada koje mentor može istovremeno voditi**. S obzirom da je novi Pravilnik tek stupio na snagu, primjena ove odredbe, temeljem prijedlozi i završnih odredaba, ostavljena je za novi ciklus doktorskih studija odnosno novu generaciju polaznika. Ova odredba jamči održavanje postojećeg pozitivnog omjera između broja mentora i doktoranada kao i optimalno mentorsko opterećenje koje je jamstvo za kvalitetno praćenje doktoranada kroz postupak stjecanja doktorata znanosti.

Pravilnik o doktorskim studijima propisuje da se **radi osiguravanja kvalitete doktorskoga rada**, ako za to postoji potreba, npr. interdisciplinarnost istraživanja ili provođenje istraživanja u više ustanova, studentu može, imenovati i **komentor**. Osim što je u funkciji osiguravanja kvalitete doktorskoga rada, ova odredba osigurava i primjerenu raspodjelu mentorskog opterećenja između komentora. U tijeku su dva postupka stjecanja doktorata znanosti u kojima su uz mentore imenovani i komentori. Praksa komentorstava je dosad uglavnom bila korištena kod tzv. dvojnih doktorata u kojima su kandidati stjecali, temeljem pozitivnih propisa, doktorate znanosti na PFZ i partnerskoj instituciji (v. *infra* 2.7.).

1.3. Nastavnici su visokokvalificirani znanstvenici za predmete koje drže i kojima su posvećeni i time omogućavaju kvalitetan doktorski studij.

Nastavnici PFZ su visokokvalificirani znanstvenici za predmete koje drže i kojima su posvećeni i time omogućavaju kvalitetan doktorski studij. Uz gore navedene podatke o objavljivanju **znanstvenih radova** nastavnika, valja dodati da su oni voditelji niza relevantnih kompetitivnih domaćih i međunarodnih **znanstveno-istraživačkih projekata** (v. supra 1.1.) kao i da su održali niz predavanja ili sudjelovali u izvođenju nastave u većem opsegu **na prestižnim svjetskim sveučilištima**. Nastavnici Fakulteta su također istaknuti **članovi upravnih tijela međunarodnih udruga, stručnjaci i konzultanti međunarodnih organizacija i članovi organizacijskih odbora međunarodnih znanstvenih konferencija**. Nastavnici doktorskog studija obnašali su

	brojne javne domaće i međunarodne funkcije (predsjednici RH, visoki dužnosnici u izvršnoj vlasti, predsjednici i suci Ustavnog suda Republike Hrvatske, suci međunarodnih sudova) itd.
1.4. Broj i kvalifikacije mentora osiguravaju kvalitetnu izradu doktorskoga rada.	<p>Pravilnikom o doktorskim studijima je propisano da se za mentora se može imenovati zaposlenik Fakulteta nastavnik na doktorskom studiju i nastavnik koji nije zaposlenik Fakulteta. Mentor koji nije zaposlenik Fakulteta mora potpisati ugovor o suradnji i preuzimanju odgovornosti s dekanom Fakulteta. Osim toga, novom su odredbom Pravilnika propisane kvalifikacije mentora. Temeljem te odredbe za mentora se može imenovati osoba koja je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. izabrana najmanje u znanstveno-nastavno zvanje docenta ili znanstveno zvanje znanstvenog suradnika, ili u odgovarajuće zvanje, ako je riječ o mentoru koji je akademsko zvanje stekao u inozemstvu; 2. voditelj ili član znanstvenoistraživačkog projekta odnosno aktivan istraživač u području istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad; 3. znanstveno aktivna i relevantna u međunarodnoj znanstvenoj zajednici i 4. u posljednjih pet godina objavila znanstvene radove u području istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad. <p>Traži se kumulativno ispunjavanje tih uvjeta što znači da se, primjerice, za mentora neće smatrati kvalificiranom osoba koja u posljednjih pet godina nije objavljivala znanstvene radove u području istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad ili koja nije vodila ili bila suradnikom na znanstveno-istraživačkom projektu iz područja istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad.</p> <p>Ispunjavanje ovih kvalifikacija predmetom je ocjene i prosudbe od samog pokretanja postupka stjecanja doktorata znanosti pa do njegova okončanja pred nadležnim fakultetskim i sveučilišnim tijelima. Odluku o određivanju mentora Fakultetsko vijeće donosi na temelju pozitivnog izvješća povjerenstva za obranu prijave teme doktorske disertacije kad istovremeno i odobrava temu doktorske disertacije</p> <p>Trenutno je na doktorskom studiju 27 aktivnih mentora (na 32 doktoranda), a broj potencijalnih mentora je znatno veći i obuhvaća, kada se uzmu u obzir uvjeti za imenovanje mentora propisani Pravilnikom o doktorskim studijima, gotovo sve nastavnike koji izvode nastavu na doktorskom studiju (ukupno 112, v. <i>supra</i> 1.2.). Izvršne znanstvene i znanstveno-nastavne kvalifikacije nastavnika na doktorskom studiju osiguravaju kvalitetnu izradu doktorskoga rada.</p>
1.5. Visoko je učilište razvilo metode provjere kvalificiranosti nastavnika i mentora.	<p>Unutarnje vrednovanje kvalificiranosti nastavnika i mentora provodi se na PFZ temeljem <i>Pravilnika o osiguravanju kvalitete Pravnog fakulteta</i> iz 2012. godine koji je donesen na osnovi ranije usvojene <i>Politike osiguravanje kvalitete</i>. Uz normativni okvir, važnu ulogu u osiguravanju kvalitete na PFZ ima i <i>Priručnik za osiguravanje kvalitete na PFZ</i> koji ima za zadaću povezati dosadašnje iskustvo i aktivnosti na unapređivanju kvalitete Pravnog fakulteta sa <i>Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja</i> (ESG) u prihvatljivu cjelinu na način da pojmove, standarde, postupke, planove i aktivnosti prezentira široj stručnoj javnosti te da posluži kao podsjetnik, uputa i pomoć svim dionicima sustava visokog obrazovanja u izgradnji i unapređivanju sustava za osiguravanje kvalitete te u promicanju kulture kvalitete na Pravnom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu. <i>Pravilnik o osiguravanju kvalitete</i> propisuje područja osiguravanja kvalitete, a dva područja koja se vrednuju kroz djelovanje <i>Povjerenstva za upravljanje kvalitetom</i> i koja su relevantna za doktorski studij je ocjenjivanje nastavnika i znanstveno-istraživačka djelatnost.</p> <p>Pojedina područja osiguranja kvalitete koja su relevantna za doktorski studij u nadležnosti su i drugih odbora i tijela Fakulteta. U prvom redu su to Odbor za unapređenje studija i Odbor za znanstveno-istraživačke projekte, a na poslijediplomskoj doktorskoj razini Vijeće poslijediplomskih studija koje kontinuirano prati provedbu programa na toj razini. Vijeće se u pravilu sastaje jednom mjesečno, a prema potrebi i češće – ono je iniciralo donošenje posebnih pravilnika o doktorskim i specijalističkim studijima (dotad je izvođenje svih studija na poslijediplomskoj razini bilo regulirano jedinstvenim Pravilnikom o poslijediplomskim studijima iz 2009. godine) koji su tijekom 2016. godine usvojeni na Fakultetskom vijeću. Time su ostvarene normativne pretpostavke za postupnu i dubinsku reformu poslijediplomskog obrazovanja na PFZ. Osnove odrednice te reforme na razini poslijediplomskih specijalističkih studija integracija tih programa s programima cjeloživotnog</p>

obrazovanja, a na razini poslijediplomskih sveučilišnih doktorskih studija davanje prioriteta znanstveno-istraživačkoj komponenti dokorskog programa od samog početka njegova izvođenja. Kako bi se rasteretila nastavna komponenta dokorskog studija i proširila istraživačka, razmišlja se o integriranju različitih programa koje nude Fakultet i Sveučilište. U budućnosti će se poticati ograničavanje nastavne komponente isključivo na metodološke kolegije.

Fakultet trajno skrbi o **unaprjeđivanju nastavnih metoda i stjecanju novih kompetencija i vještina svih nastavnika**, a posebno onih koji su uključeni u izvođenje dokorskog studija ne samo kroz nastavu nego i mentorstva. Tako je u 2016. godini provedena edukacija na Filozofskom fakultetu s ciljem usavršavanja didaktičnih i drugih nastavnih vještina.

Kompetencije mentora utvrđuju se već u prvom obrascu kojim se kroz sustav OBAD prijavljuje tema dokorskog rada i potencijalni mentor (DR.SC.-01). U taj se obrazac uvrštava popis do pet objavljenih relevantnih znanstvenih radova mentora u posljednjih pet godina. Kvaliteta mentorskog rada ocjenjuje se i kroz prihvaćanje (ili neprihvaćanje) izvješća od strane Fakultetskog vijeća (unutarnje vrednovanje) i nadležnih sveučilišnih tijela (vanjsko vrednovanje) od pokretanja postupka stjecanja doktorata znanosti do obrane dokorskog rada.

Sukladno Pravilniku o dokorskim studijima **mentor je obavezan jednom u dvije godine podnijeti Vijeću poslijediplomskih studija pisano izvješće o radu studenta čiji je mentor.** Pozitivno mentorovo izvješće jedan je od uvjeta za upis petog semestra dokorskog studija. Obvezom podnošenja pisanih izvješća osigurava se redoviti nadzor rad mentorskim radom i otklanjanje eventualnih poteškoća do kojih može doći tijekom izrade dokorskog rada. Za potrebe izrade izvješća mogu se koristiti postojeći sveučilišnih obrasci (DR.SC.-05), a po potrebi će se izraditi i novi prilagođeni dvogodišnjem ciklusu izvješćivanja i specifičnostima dokorskoga studija. Ocjenjivanje rada mentora provodi se i temeljem **Odluke o ocjenjivanju, asistenata, viših asistenata/poslijedoktoranada i mentora** (v. supra I.5.).

1.6. Visoko učilište raspolaže kvalitetnim istraživačkim resursima u skladu sa zahtjevima znanstvene/umjetničke discipline iz koje se izvodi doktorski program.

Jedan od preduvjeta za uspješnu znanstveno-istraživačku djelatnost je postojanje **kvalitetno opremljene i funkcionalno organizirane knjižnice.** U tom je smislu [Knjižnica PFZ](#), s obzirom na tradiciju, opseg i vrijednost knjižničkog fonda, jamstvo znanstvene izvrsnosti kako za djelatnike Fakulteta, tako i za sve studente bez obzira na razinu studija, goste istraživače itd. Knjižni fond organiziran je u 26 stručnih skupina i on je porastao sa 4.500 svezaka knjiga 1925. na 172.000 svezaka knjiga i 39.000 svezaka časopisa 2002. godine. Građa se nabavljala i danas se nabavlja kupnjom, darovima (nastavnici Fakulteta i drugi pravnici, te domaće i međunarodne organizacije među kojima treba posebno istaknuti Ujedinjene narode) i zamjenom (od 1954. organizirana zamjena za fakultetski časopis Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu), pri čemu je udio pojedinog načina nabave ovisio o konkretnim okolnostima. Dio knjiga stečen je i prilikom integracija Fakulteta sa drugim ustanovama (Visoka upravna škola 1968; Viša upravna škola 1983; Viša škola za socijalne radnike 1984.). Osim konvencionalne građe (knjiga i časopisa) u novije vrijeme počela se nabavljati i nekonvencionalna (CD-ROM i baze

	<p>podataka). Istraživačima i studentima Fakultet osigurava pristup svim značajnijim bazama podataka potrebnim za istraživanja u polju pravnih, socijalnih, ekonomskih i drugih društvenih znanosti (<i>Strateški program znanstvenih istraživanja</i>, 2016., str. 6.).</p> <p>Osoblje Knjižnice posjeduje stručna znanja iz područja informacijskih znanosti ili drugih društveno-humanističkih područja (3 doktora znanosti, jedan magistar u području europskih studija, nekoliko diplomiranih pravnik, te viših knjižničara) potrebnih za pružanje kvalitetne potpore znanstvenom radu unutar akademske zajednice. U skladu s time, knjižnično osoblje kreira i sudjeluje u vođenju programa cjeloživotnog učenja usmjerenog na povećanje informacijske pismenosti korisnika Knjižnice (dodiplomskih i diplomskih studenata, te polaznika poslijediplomskih doktorskih i specijalističkih programa) čime znatno utječe na poboljšanje kvalitete njihova znanstvenog rada.</p> <p>Knjižnica raspolaže sa 101 sjedećim mjestom, a svojim je korisnicima na raspolaganju 50 sati tjedno. Djeluje na ukupnoj površini od 1.557,64 m². Knjižnica nema objedinjen prostor već se nalazi na nekoliko lokacija. Ta se situacija ne može jednostavno i brzo riješiti i cjelovito bi rješenje podrazumijevalo izgradnju nove zgrade namijenjene Knjižnici. Kako se radi o dugoročnom rješenju, u postojećim uvjetima Fakultet kontinuirano nastoji nizom mjera olakšati pristup knjižnoj građi svim korisnicima, uključujući i doktorande (npr. digitalizacijom dijela građe i sl.). U sastavu Knjižnice djeluje i Europski dokumentacijski centar (EDC) sa svrhom potpore izučavanju i edukaciji u području politika i prava Europske unije (<i>Samoanaliza</i>, 2015., str. 99., 237., 240.).</p>
<p>2. INTERNI SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE STUDIJA</p>	
<p>2.1. Visoko je učilište odredilo i prihvatilo djelotvorne postupke kojima se predlaže, odobrava i realizira doktorsko obrazovanje. Ti postupci uključuju obrazloženje znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih i gospodarskih potreba.</p>	<p>Prigodom pokretanja dokorskog studija Fakultet je izradio elaborat pod nazivom <i>Poslijediplomski doktorski studij iz pravnih znanosti na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</i>. U tom je dokumentu koji sadrži, između ostalog, i studijski program dokorskog studija, obrazložena opravdanost pokretanja dokorskog studija uz kvalitetnu analizu društvenih, akademskih, gospodarskih i drugih potreba užeg i šireg društvenog okruženja. U elaboratu se, između ostalog, navodi da je svrha poslijediplomskog dokorskog studija iz pravnih znanosti stjecanje doktorata pravnih znanosti utemeljenog na znanstvenom istraživanju različitih područja polja pravnih znanosti na koja se odnosi program studija. Polaznici studija, stjecanjem ECTS bodova na predavanjima, seminarima, samostalnom i mentorskom znanstvenom istraživanju stječu nove znanstvene spoznaje te ih prezentiraju u doktorskoj disertaciji. Stoga je jedan od važnih ciljeva programa osposobljavanje dokorskih kandidata za samostalno znanstveno istraživanje, znanstvenu analizu i prezentaciju znanstvenih rezultata u usmenom i pisanom obliku. Polaznicima dokorskog studija omogućuje se pristup istraživačkim resursima nositelja studija, posebice, biblioteci i elektronskim bazama podataka, te konzultacije s profesorima. Znanja i vještine koji se stječu na studiju nužni su hrvatskim pravnicima, praktičarima i teoretičarima za razumijevanje pravnih područja na koja se program odnosi. S obzirom na njihovu raznolikost polaznici studija mogu biti svi pripadnici svih vidova pravne profesije koji imaju znanje, vještine i sposobnosti potrebne za svladavanje programa posebno u njegovom znanstveno-istraživačkom dijelu.</p> <p>Temeljni cilj dokorskog programa jest produblivanje i proširenje znanja studenata u području njihovog istraživanja, razvijanje samostalnih istraživačkih sposobnosti studenata i stvaranje budućih istraživača sposobnih da vode istraživanja na visokoj razini u skladu s međunarodnim standardima (istraživanja i za potrebe pravosuđa, javne uprave i gospodarstva). Doktorskim programom želi se, kroz odgovarajući stručni nadzor studenata i smjernice za njihov rad, osigurati učinkovito ostvarivanje cjelokupnog programa dokorskog istraživanja i u najboljoj mogućoj mjeri osposobljavanje studenata za njihovu daljnju akademsku karijeru ili karijeru u poslovnom svijetu. Doktorskim se studijem studente osposobljava za prijavljivanje projekata na domaće i strane natječaje za potporu projektima te organiziranje istraživanja za potrebe javnih i privatnih institucija.</p> <p>Vladavina prava jedan je od postulata na kojima se temelji svaka suvremena država. Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju donosi sveobuhvatne promjene, no taj ulazak predstavlja najveći izazov upravo za pravnu struku, jer je samo pravna struka ona koja može te promjene pravno i uobličiti, odnosno omogućiti preuzimanje i primjenu</p>

pravne stečevine Europske unije u Republici Hrvatskoj. Taj novi pravni sustav koji nastaje nesumnjivo treba stalno istraživati i na znanstvenoj razini, kako bi rezultati tih istraživanja omogućili i olakšali njegovu primjenu u praksi. Takva istraživanja trebala bi proisteći iz doktorskog programa (*Poslijediplomski doktorski studij iz pravnih znanosti na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, str. 1.)

Doktorski studij pripada znanstvenom području društvenih znanosti, znanstveno polje pravo za grane prava utvrđene *Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama*. Studij traje tri godine, odnosno šest semestara. Organiziran je u mentorskom sustavu i omogućuje individualizaciju studija sukladno znanstveno-istraživačkim interesima svakog studenta.

Završetkom studija, tj. stjecanjem doktorata znanosti studenti su osposobljeni za:

IU 1.: samostalno osmišljavanje i provođenje istraživanja u polju pravnih znanosti;
IU 2.: obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u privatnom i javnom sektoru;
IU 3.: izgrađivanje akademske karijere na nekoj od znanstveno-nastavnih ili znanstvenih institucija;
IU 4.: nastavak usavršavanja na poslijedoktorskoj razini;
IU 5.: izradu produbljenih kritičkih analiza, evaluaciju i sintezu sadržaja iz područja pravnih znanosti;
IU 6.: primjenu tehnika i metodologija i prilagođavanje procesa istraživanja u području pravnih znanosti;
IU 7.: komunikaciju i evaluaciju postignutih rezultata istraživanja u polju pravnih znanosti;
IU 8.: promicanje izvrsnosti u akademskom i profesionalnom kontekstu u polju pravnih znanosti u okviru društva utemeljenog na znanju;
IU 9.: daljnju primjenu usvojenih upravljačkih i generičkih vještina.

Struktura doktorskog programa temelji se na:

- A) znanstveno-nastavnom dijelu
- B) znanstveno-istraživačkom dijelu.

Organizacijom i strukturom doktorski studij omogućuje izradu doktorata iz najvećeg broja grana u polju pravnih znanosti. Zahvaljujući broju ponuđenih kolegija studij je dovoljno prilagodljiv interesima i potrebama izrade doktorata svakog pojedinog studenta, ali istovremeno postavlja i razmjerno visoke znanstvene zahtjeve za njegovu izradu.

A. Znanstveno-nastavni program

Znanstveno-nastavni program sastoji se od:

- 1 a) općeg studija i
- 2 b) studija smjera.

a) Opći studij

Opći studij predstavlja zajedničku znanstveno-nastavnu jezgru studija za sve studente. Kolegiji iz predmeta općeg studija obavezni su za sve studente. Tijekom studija svaki kandidat mora položiti dva opća predmeta koje bira po vlastitom izboru. Nastava iz općih predmeta može biti organizirana u obliku predavanja i seminara, a održava se, u pravilu, tijekom prvog i/ili drugog semestra studija. Opći studij obuhvaća sadržaje iz metodologije, epistemologije i osnova znanstvenog istraživanja. Sadrži predmete iz temeljnih pravnih i društvenih znanosti. Cilj općih predmeta je da studenti steknu osnovna znanja iz metodologije, epistemologije i osnovna znanja i vještine potrebna za potrebna za samostalni znanstveno-istraživački rad u području pravnih znanosti. Među ciljevima općeg dijela studija je ukazivanje na važnost etičnog postupanja u znanstvenim istraživanjima što uključuje i sprječavanje plagiranja.

b) Studij smjera

Studij smjera predstavlja razlikovnu znanstveno-nastavnu jezgru studija i prilagođava se svakom studentu. U skladu s člankom 2. *Načela za uspostavu poslijediplomskih studija* Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, znanstveno-nastavni program u svojem većem dijelu organiziran je kao studij smjera. Studij smjera obuhvaća tematske kolegije iz specijaliziranih smjerova. Student prilikom upisa upisuje smjer po vlastitom izboru. Smjerovi predstavljaju znanstveno-istraživačke specijalizacije u polju pravnih znanosti. Doktorski program pruža studentima izbor između različitih smjerova te na taj način

	<p>omogućuje studentu odabir onih kolegija koji odgovaraju njegovim prethodnim znanjima, stečenim kompetencijama i istraživačkim interesima te dopušta različite oblike rada (predavanja, individualne konzultacije, znanstveno-istraživačke seminare, pisanje znanstvenih radova, sudjelovanje na znanstvenim skupovima, ostale aktivnosti). Radi se o znanstvenim istraživanjima užih tema iz kojih proizlaze seminarski radovi, prezentacije, i znanstveni radovi koje studenti objavljuju u odgovarajućim časopisima uključujući i Zagrebačku pravnu reviju kao specijalizirani časopis doktorskog studija iz pravnih znanosti (v. <i>infra</i> 2.7.). Organizacija studija po smjerovima omogućuje studentima usavršavanje u skladu s područjem znanstvenog istraživanja potrebnim za izradu doktorske disertacije. Time se stvaraju pretpostavke za provođenje neovisnog istraživanja koje bi trebalo dovesti do izvornih rezultata.</p> <p><i>Na doktorskom studiju ustrojeni su sljedeći smjerovi:</i> Europsko pravo Fiskalni sustav i fiskalna politika Građanskopravne i obiteljskopravne znanosti Javno pravo i javna uprava Kaznenopravne znanosti Međunarodno javno pravo i međunarodno privatno pravo Pravo društva i trgovačko pravo</p> <p>B. Znanstveno-istraživački program Znanstveno-istraživački program obuhvaća originalna znanstvena istraživanja, izdavanje i objavljivanje znanstvenih radova, izradu i obranu doktorske disertacije (<i>Poslijediplomski doktorski studij iz pravnih znanosti na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</i>, str. 7. i 8.). Radi se o znanstvenom istraživanju širih tema koje nužno uključuju komparativni, a vrlo često i multidisciplinarni pristup. U suradnji s mentorom student provodi metodološko istraživanje, a rezultate izlaže u doktorskom disertaciji.</p>
<p>2.2. Pokretanje je doktorskoga studija usklađeno sa znanstvenom misijom i vizijom visokog učilišta, odnosno strateškim programom znanstvenoga/umjetničkoga istraživanja visokog učilišta.</p>	<p>Doktorski studij usklađen je sa znanstvenom misijom i vizijom Fakulteta izraženom i strukturiranom u Strateškom programu znanstvenih istraživanja koji je kao programski dokument Vijeće PFZ usvojilo u siječnju 2016. godine za razdoblje od 2016.-2020. godine. Strateški program definira četiri strateška cilja (v. <i>infra</i>) i sadrži plan znanstvenih istraživanja s 47 utvrđenih znanstveno-istraživačkih tema i način praćenja ostvarivanja postavljenih ciljeva te dinamiku obrade utvrđenih tema.</p> <p>Periodičko vrednovanje Strateškog programa znanstvenih istraživanja osigurava se obvezom izrade godišnjeg izvješća Odbora za znanstveno-istraživačke projekte. Na temelju izvješća Odbora za znanstveno-istraživačke projekte Vijeće Fakulteta jednom godišnje ocjenjuje uspješnost provedbe ovog strateškog programa i odlučuje o mjerama koje treba poduzeti radi nastavka njegove realizacije. Sukladno Strateškom programu znanstvenih istraživanja provedba aktivnosti (ishoda) u realizaciji strateških ciljeva prati se i ocjenjuje godišnje na temelju pokazatelja (indikatora) uspješnosti glede svakog pojedinog strateškog cilja. Strateški ciljevi utvrđeni Strateškim programom znanstvenih istraživanja su sljedeći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podizanje kvalitete-znanstveno istraživačke djelatnosti; 2. Podizanje kvalitete doktorskog studija; 3. Poticanje znanstvenog napredovanja i kontinuiranog obrazovanja zaposlenika Fakulteta; 4. Popularizacija znanstvenog rada na Fakultetu. <p>U prvom godišnjem periodičkom izvješću o provedbi Strateškog programa znanstvenih istraživanja koje je Fakultetsko vijeće usvojilo u siječnju 2017. godine uz strateški cilj podizanja kvalitete doktorskog studija navedeno je sljedeće:</p> <p><u>Aktivnosti</u> Kontinuirano praćenje napretka studenata doktorskog studija uvođenjem propisanih sveučilišnih obrazaca, izvještaja, a prema potrebi i dodatnih načina praćenja njihova napretka kroz doktorski studij.</p> <p><u>Ostvareni rezultati i ocjena provedbe</u> Novi Pravilnik o doktorskim studijima kojeg je fakultetsko vijeće usvojilo u prosincu 2016. godine u potpunosti je usklađen s odgovarajućim sveučilišnim pravilnikom i propisuje okvir za kontinuirano praćenje napretka studenata doktorskih studija. Za svakog</p>

upisanog studenta vodi se doktorska mapa koja sadrži sve bitne podatke o studentu od njegovog upisa na doktorski studij do promocije (čl. 17.). Mentor upućuje studenta u literaturu i metodologiju znanstveno-istraživačkog rada i prati rad studenta kroz mentorska izvješća koja je obavezan jednom u dvije godine u pisanom obliku podnijeti Vijeću poslijediplomskih studija (čl. 33.). S obzirom da je Pravilnik tek stupio na snagu Uprava i nadležne službe Fakulteta vodit će brigu o njegovoj provedbi.

OCJENA: uglavnom provedeno.

Aktivnosti

Podizanje kvalitete mentorstva na doktorskim studijima organiziranjem predavanja i uključivanjem potencijalnih mentora u mentorske radionice Sveučilišta u Zagrebu.

Ostvareni rezultati i ocjena provedbe

Radi podizanja kvalitete mentorstva, osobito mlađih nastavnika s manjim iskustvom mentorskog rada, u planu je prijava projekta u okviru programa MZOS "Provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na razini visokog obrazovanja". Jedna od predviđenih projektnih aktivnosti bit će i osmišljavanje i provedba, te financiranje radionica za stjecanje mentorskih znanja i vještina za mentore uz obvezno sudjelovanje nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje docenta.

OCJENA: djelomično provedeno.

Aktivnosti

Aktivnije uključivanje studenata dokorskog studija u znanstvene projekte i prezentacija rezultata istraživanja u kvalitetnim znanstvenim časopisima. Nagrađivanje najboljih radova doktoranada.

Ostvareni rezultati i ocjena provedbe

Na doktorskim studijima Fakulteta je pretežit broj doktoranada koji nisu zaposleni na Fakultetu niti su angažirani na projektima zbog čega nemaju osigurano financiranje znanstveno-istraživačke komponente dokorskog studija. Fakultet je svjestan te situacije zbog čega će u predstojećem izvještajnom razdoblju nastojati provesti mjere uključivanja što većeg broja doktoranada na postojeće projekte ili one koji su u postupku prijave.

OCJENA: djelomično provedeno.

Aktivnosti

Poticanje aktivnog sudjelovanja studenata dokorskog studija na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

Ostvareni rezultati i ocjena provedbe

Fakultet potiče aktivno sudjelovanje studenata dokorskog studija na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima, no financiranje je dostupno samo onima koji su zaposleni na Fakultetu ili na projektu. Stoga je nužno provesti mjere uključivanja što većeg broja doktoranada na postojeće projekte ili one koji su u postupku prijave.

OCJENA: djelomično provedeno.

Aktivnosti

Promidžba redovitog praćenja znanstvenih i stručnih predavanja organiziranih na Fakultetu.

Ostvareni rezultati i ocjena provedbe

Redovito praćenje znanstvenih i stručnih predavanja organiziranih na Fakultetu osigurano je kroz mrežne stranice Fakulteta i Bilten međunarodne suradnje.

OCJENA: provedeno.

Aktivnosti

Promidžba dokorskog studija među studentima diplomskog studija i zaposlenicima javnih, gospodarskih te drugih znanstvenih ustanova koji bi mogli biti zainteresirani za upis na studije kako bi se privukao što veći broj kvalitetnih doktoranada.

Ostvareni rezultati i ocjena provedbe

Na mrežnim stranicama Fakulteta postoji sekcija koja se odnosi na doktorske studije. Zamišljeno je da se na toj stranici objedine sve relevantne informacije za polaznike studija i potencijalno zainteresirane polaznike no zbog neujednačenih kriterija u uređivanju mrežnih stranica i određivanja što će biti objavljeno u toj sekciji, a što će biti vezano uz pojedine katedre odnosno nastavnike, vrlo je malo uporabljivih informacija dostupno onima kojima su one namijenjene. Zbog toga je u planu najprije prilagodba, a potom temeljito preuređenje sekcije mrežnih stranica koja se odnosi na doktorske studije. U toj bi sekciji bili objedinjeni i svi relevantni podaci iz tzv. infopaketa uključujući i ishode učenja.

OCJENA: djelomično provedeno.

	<p>U zaključku je navedeno da je Strateški program znanstvenih istraživanja u prvoj godini provedbe realiziran na uglavnom zadovoljavajući način (uglavnom proveden). Preporuke Odbora za daljnje poboljšanje u provedbi Programa u sljedećem izvještajnom razdoblju (2017.) praćenjem ostvarivanja pokazatelja uspješnosti provedbe su sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostava elektronske baze projekata (središnji repozitorij) na mrežnim stranicama Fakulteta. Za ažuriranje baze podataka bit će zadužen Ured za međunarodnu suradnju i projekte u suradnji s računovodstvom Fakulteta. 2. Zapošljavanje stručnog suradnika za međunarodnu suradnju i projekte temeljem izmijenjenog Pravilnika o ustroju. 3. Nabavka računalnog programa za otkrivanje plagijata u konzultacijama s nadležnim službama Fakulteta, Katedrom za pravnu informatiku i Sveučilišnim računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu. 4. Uključivanje nastavnika Fakulteta u mentorske radionice uz obvezno sudjelovanje nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje docenta. 5. Prijava projekta u okviru programa MZOS "Provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na razini visokog obrazovanja" u kojem će jedna od projektnih aktivnosti biti osmišljavanje i provedba, te financiranje radionica za stjecanje mentorskih znanja i vještina za mentore uz obvezno sudjelovanje nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje docenta. 6. Provođenje mjera za uključivanje što većeg broja doktoranada na postojeće projekte ili one koji su u postupku prijave. 7. Postupna prilagodba, a potom temeljito preuređenje sekcije mrežnih stranica Fakulteta koja se odnosi na doktorske studije u kojoj bi bili objedinjeni i svi relevantni podaci iz tzv. infopaketa uključujući i ishode učenja. 8. Uvođenje elektronske evidencije nastave na svim studijima koje Fakultet organizira i izvodi uključujući i doktorsku razinu. 9. Poticanje zapošljavanja poslijedoktoranada na projektima, osiguravanje potrebne potpore u stjecanju znanstvenog zvanja i pomoći u planiranju daljnje znanstveno-istraživačke karijere po okončanju trajanja projekta. 10. Donošenje mjera s ciljem vrednovanja poslova voditelja i koordinatora akreditiranih tečajeva koji se kao oblik nastave Fakulteta (i na poslijediplomskoj razini) izvode na Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku. 11. Snimanje promotivnog video materijala o Fakultetu na engleskom jeziku.
<p>2.3. VU sustavno prati uspješnost programa periodičnim vrednovanjem doktorskoga studija i radi na poboljšanjima.</p>	<p>Kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, PFZ podliježe unutarjem sveučilišnom vrednovanju doktorskog studija temeljem <i>Pravilnika o postupku vrednovanja studijskih programa doktorskih programa Sveučilišta u Zagrebu</i>. Temeljem članka 12. Pravilnika dio unutarnjeg sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete doktorske izobrazbe na Sveučilištu u Zagrebu je i periodičko unutarnje vrednovanje studijskih programa. Vrednovanje se provodi svakih pet godina, a nositelj studija je dužan Sveučilištu podnijeti kumulativne rezultate godišnjih izvješća na odgovarajućem obrascu. Rezultate vrednovanja Odbor za doktorske studije dostavlja Vijeću područja i Senatu.</p> <p>Doktorski studij PFZ bio je predmetom tematskog vrednovanja doktorskih programa koje je proveo AZVO 2012.-2013. godine.</p> <p>Fakultet kontinuirano prati i analizira znanstvenu produkciju mentora i doktoranada putem baze doktoranada OBAD i bibliografske baze CROSBI.</p> <p>Povratne informacije doktoranada o kvaliteti studija i mentorskog vođenja osiguravaju se kroz distribuciju upitnika zadovoljstva na pojedinim kolegijima, ali na razini smjerova. Doktorand (asistent) ima pravo ocjenjivati mentora jednom u dvije godine temeljem Odluke o ocjenjivanju asistenata, viših asistenata/poslijedoktoranada i mentora (v. <i>supra</i> I.5.). Fakultet je aktivan i u prikupljanju povratnih podataka o studijima koje izvodi, pa tako i doktorskog studija od vanjskih dionika. U rujnu 2015. godine Fakultet je organizirao znanstveni skup „Primjena kvalifikacijskog okvira u području prava i u području socijalnih djelatnosti” na kojem su, uz predstavnike MZOS, Sveučilišta u Zagrebu, AZVO i PFZ, sudjelovali vanjski dionici relevantni u provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (Hrvatska odvjetnička komora, Hrvatska javnobilježnička komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Vrhovni sud Republike Hrvatske, predstavnici banaka itd.). Radi se o važnom povezivanju radi produblivanja suradnje između Fakulteta i vanjskih dionika.</p> <p>Kritička samoanaliza studijskih programa uključujući i doktorskog, trajna je aktivnost koja se provodi na Fakultetu putem djelovanja različitih odbora i, osobito,</p>

	<p>Vijeća poslijediplomskih studija. Na temelju utvrđenog stanja PFZ poduzima potrebne normativne i/ili provedbene mjere. Tako je u prosincu 2016. godine, radi usklađivanja sa sveučilišnim propisima, ali i radi osuvremenjivanja i podizanja kvalitete doktorskog studija, donesen Pravilnik o doktorskim studijima. Tome je prethodilo donošenje Pravilnika o poslijediplomskim specijalističkim studijima. Ranije su obje vrste programa, premda se izvode na različitim razinama kvalifikacijskog okvira, bile regulirane u istom općem aktu – Pravilniku o poslijediplomskim studijima. U postupku kontinuiranog vrednovanja poslijediplomske razine pravne naobrazbe, Fakultet je zaključio da za to ne postoji uporište kako u propisima tako niti na razini praktičnih potreba zbog različitosti ishoda učenja zbog čega su doktorski studiji razdvojeni od specijalističkih (v. <i>supra</i> 1.5.)</p>
<p>2.4. VU sustavno prati uspješnost mentora, ima mehanizme vrednovanja mentora, promjene mentora i rješavanja mogućih problema između mentora i doktoranda.</p>	<p>PFZ sustavno prati uspješnost mentora kroz praćenje njegova znanstvenog rada, znanstvene produktivnosti, vođenja znanstveno-istraživačkih projekata, održanih predavanja i nastave na prestižnim svjetskim sveučilištima itd. Pravilnik o doktorskim studijima propisuje mogućnost promjene mentora. Radi se o pravu studenta da zatraži promjenu mentora ili teme doktorskog rada, uz pisani zahtjev i očitovanje mentora odnosno dotadašnjeg mentora o čemu na prijedlog Vijeća poslijediplomskih studija odlučuje Fakultetsko vijeće. U praksi se takvih zahtjevi u pravilu odobravaju.</p>
<p>2.5. VU osigurava akademsku čestitost i slobodu znanstvenog istraživanja.</p>	<p>Jedno od osnovnih obilježja doktorskog studija je njegova inovativnost, sloboda znanstvenog istraživanja, i otvorenost drugim strukama. Iako je predloženi program temeljno program poslijediplomskog studija iz polja pravnih znanosti, svojom organizacijom i strukturom doktorski program omogućuje interdisciplinarnost. U sadržaj programa moguće je uključiti ne samo sadržaje iz drugih društvenih znanosti, npr. politologija, sociologija, ekonomija, već i iz drugih područja, prvenstveno područja humanističkih znanosti, npr. filozofija, povijest, ali i iz područja biomedicinskih znanosti. Zbog toga je moguća suradnja (kolaborativnost) s poslijediplomskim studijima koji se izvode i na drugim sastavnicama Sveučilišta (npr. Fakultet političkih znanosti, Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Medicinski fakultet) u onim oblicima i sadržajima za koje postoji zajednički interes.</p> <p>Doktorski program omogućuje uspostavljanje suradnje, odnosno nadogradnju već postojeće suradnje koju nositelj studija ima s poslovnim sektorom (svi sektori gospodarstva, posebno bankarstvo, osiguranje, telekomunikacije, prijevoz i sl.) kao i s javnim sektorom (Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, turizma prometa i razvitka, pravosuđa, Središnji državni ured za upravu) kroz posebno strukturirana i organizirana doktorska istraživanja (<i>Poslijediplomski doktorski studij iz pravnih znanosti na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</i>, str. 4.).</p> <p>Studenti doktorskog studija imaju zajamčeno pravo na slobodno izražavanje mišljenja o doktorskom studiju i davanje sugestija za unapređenje studija kao i da se sve nastavnici i osoblje doktorskog studija odnose prema njima u skladu s Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu. To je propisano Pravilnikom o doktorskim studijima i uvriježeno u visokim standardima akademskog ophođenja na doktorskom studiju.</p> <p>Fakultet skrbi o pridržavanju visokih etičkih standarda u znanstvenom radu. To odražava i sadržaj općih akata. Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima, u međusobnim odnosima student i mentor dužni su se pridržavati pravila Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu. Statut PFZ propisuje da su studenti (uključujući i doktorande) dužni ponašati se sukladno etičkom kodeksu pripadnika akademske zajednice. Nastavnici, suradnici i znanstvenici stegovno su odgovorni za povrede etičkog kodeksa sukladno općim aktima Sveučilišta u općim aktima Fakulteta. Uz ovu načelnu odredbu, postoje brojni mehanizmi provjere etičnosti rada i postupanja mentora i doktoranada. Na Fakultetu djeluje Etičko povjerenstvo (tri člana) koje nema zaseban opći akt o etičkom ponašanju i odgovornosti, već primjenjuje Etički kodeks koji je donesen na razini Sveučilišta u Zagrebu (što predstavlja još jedan element integracije Fakulteta), a u čijoj su izradi bitnu ulogu imali nastavnici Fakulteta. Koliko Fakultet drži do očuvanja i razvijanja etičkih vrijednosti u akademskoj zajednici govori i činjenica da su nastavnici Pravnog fakulteta bili voditelji, a činili su i većinu članova projektnog tima, IPA projekta Uspostava pravnog okvira za suzbijanje pojave diskriminacije i korupcije s ciljem napredovanja akademskog integriteta (<i>Improving the Capacity of the University System to Create a Framework for Preventing Discrimination and Corruption aimed at improving Academic Integrity</i>), što je imalo za posljedicu i usvajanje niza politika o nedopuštenim oblicima ponašanja na razini Sveučilišta (Senata) (<i>Samoanaliza</i>, 2015., str. 15.). Zahtjevi o kojima u praksi odlučuje Etičko povjerenstvo odnose se uglavnom na davanje dopuštenja za istraživanja u koja su uključene osobe (i temeljem Pravilnika o</p>

	<p>doktorskim studijima doktorand mora zatražiti, uz pisanu suglasnost mogućeg mentora, obrazloženu suglasnost Etičkog povjerenstva Fakulteta ako se istraživanje izvodi na ljudima ili djeci). Dosad nije bilo postupaka pred Povjerenstvom u kojima se odlučivalo o neetičnom postupanju nastavnika ili studenata na doktorskom studiju.</p> <p>Mehanizmi provjere etičnosti postupanja u izradi dokorskog rada ugrađeni su u strukturu procesa stjecanja doktorata znanosti, od izrade plana istraživanja do obrane doktorske disertacije. Propisima i praksom je zajamčena javnost i transparentnost postupka (javna obrana teme, javna obrana rada, rad na uvidu u Tajništvu prije obrane, javno oglašavanje svih stadija u postupku stjecanja doktorata znanosti, dostupnost rada u fakultetskoj Knjižnici i u NSK itd.). Doktorandi pri predaji završne verzije doktorske disertacije predaju i izjavu o autorstvu.</p> <p>U tijeku je postupak nabavke računalnog programa za otkrivanje plagiranja u konzultacijama s Odjelom za informatičku tehnologiju, Knjižnicom i Katedrom za pravnu informatiku PFZ, a na temelju izvještaja <i>Analiza softvera za otkrivanje plagiranja u znanosti i obrazovanju</i> Sveučilišnog računskog centra SRCE. Elektronsku provjeru rada radi utvrđivanja eventualnog neetičnog i nezakonitog postupanja na štetu tuđih autorskih prava omogućava i odredba novog Pravilnika o doktorskim studijima temeljem koje je uz zahtjev za ocjenu dokorskog rada potrebno priložiti neuvezani doktorski rad u dovoljnom broju primjeraka i u elektroničkom obliku te pisanu suglasnost i mišljenje mentora o provedenom istraživanju i postignutom izvornom znanstvenom doprinosu. Osim toga, pristupnik tajniku studija u roku od mjesec dana od dana obrane dokorskoga rada mora dostaviti četiri primjerka uvezanog dokorskoga rada te primjerak rada u računalno čitljivom formatu i na mediju kako je propisao Senat Sveučilišta u Zagrebu, za potrebe Fakulteta i drugih odgovarajućih ustanova u Republici Hrvatskoj.</p>
<p>2.6. Postupak izrade i obrane teme dokorskoga rada jasan je i objektivan te obuhvaća javno predstavljanje teme dokorskoga istraživanja.</p>	<p>Fakultet ima razrađene postupke izrade i obrane teme dokorskog rada. Postupak prijave teme i njezine obrane detaljno je propisan Pravilnikom o dokorskim studijima. Temeljem Pravilnika, tijekom studija, a najkasnije do kraja petoga semestra, određuje se nacrt dokorskoga rada i imenuje mentor. Prijava nacrta dokorskoga rada mora sadržavati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opće podatke o studentu; - životopis i popis radova studenta; - prijedlog naslova dokorskoga rada; - izjavu da nije prijavio dokorski rad s istovjetnom temom na drugome studiju Sveučilišta, odnosno na drugome sveučilištu; - podatke o predloženom mentoru i njegovim kompetencijama; - temeljni cilj i plan istraživanja; - obrazloženje teme i očekivani izvorni znanstveni doprinos dokorskoga rada; - preliminarni popis literature i drugih izvora; te - po potrebi, procjenu troškova istraživanja. <p>Fakultetsko vijeće imenuje Povjerenstvo za ocjenu nacrta dokorskoga rada i predlaganje mentora (tri ili pet članova) i dužno je u roku od tri mjeseca od imenovanja sastaviti izvješće o prijavljenom nacrtu. Povjerenstvo se imenuje se iz redova nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju te drugih istaknutih znanstvenika i stručnjaka u znanstvenom području na koje se odnosi tema dokorskoga rada, a najmanje jedan član povjerenstva mora biti osoba koja nije nastavnik na studiju niti je zaposlena na Fakultetu. Time se osigurava uključenost vanjskih članova u povjerenstvo za ocjenu teme dokorskog rada (ova se odredba primjenjuje i na povjerenstvo za ocjenu rada kao i na povjerenstvo za obranu rada).</p> <p>Javna obrana nacrta dokorskoga rada održava se najkasnije do kraja petog semestra. Datum obrane objavljuje se na oglasnoj ploči Fakulteta, a obrana nacrta dokorskoga rada je javna i o obrani se sastavlja zapisnik. Pravilnikom o dokorskim studijima je propisana obveza potencijalnog (predloženog) mentora da pomaže studentu u izboru teme dokorskoga rada i pripremi javne obrane teme dokorskoga rada. Ta pomoć obuhvaća i konzultacije u vezi protokola obrane teme dokorskog rada. Protokol obrane teme nije u pisanom obliku i ne objavljuje se javno već se kandidatu priopćava na konzultacijama kako bi se maksimalno prilagodio specifičnostima teme dokorskog rada, metodologiji, načinu prezentacije itd. Izvješće o nacrtu dokorskoga rada i zapisnik o obrani nacrta povjerenstvo dostavlja Fakultetskom vijeću. Izvješće sadržava ocjenu povjerenstva o predloženome nacrtu te, ako je ocjena</p>

	<p>pozitivna, i prijedlog za imenovanje mentora. Fakultetsko vijeće na temelju pozitivnog izvješća povjerenstva i zapisnika o obrani nacrtu odobrava nacrt doktorskoga rada i imenuje mentora.</p> <p>U postupku stjecanja doktorata znanosti koriste se obrasci (uključujući i obrazac za prijavu teme doktorskog rada i ocjenu teme doktorskog rada) Sveučilišta koji su doktorandima i mentorima dostupni bilo javno na mrežnim stranicama Sveučilišta ili putem online baze doktoranada OBAD (radi se o obrascima DR.SC.-01 i DR.SC.-02).</p>
<p>2.7. Ocjena doktorskoga rada rezultat je znanstvene procjene neovisnoga povjerenstva.</p>	<p>Fakultet ima razrađene postupke izrade, ocjene i obrane doktorskog rada. Postupak izrade, ocjene i obrane doktorskog rada detaljno je propisan Pravilnikom o doktorskim studijima (čl. 46.-54.) (v. Pravilnik o doktorskim studijima).</p> <p>PFZ ne samo da potiče sudjelovanje vanjskih članova povjerenstava, već je u Pravilniku o doktorskim studijima, a sukladno sveučilišnim propisima, propisao da najmanje jedan član povjerenstva za ocjenu rada i obranu rada mora biti osoba koja nije nastavnik na studiju niti je zaposlena na Fakultetu. U praksi je dosta primjera povjerenstava kod kojih je i više vanjskih članova od minimalnog propisanog broja (npr. kod povjerenstava sastavljenih od pet članova). Na doktorskom studiju predaju nastavnici iz inozemstva s prestižnih međunarodnih sveučilišta (npr. prof.emerit. Mirjan Damaška s <i>Yale Law School</i>), a Fakultet potiče tzv. dvojne doktorate (Cotutelle) kod kojih doktorandi upisuju doktorski studij na dva različita sveučilišta iz dvije države sa supervizijom dva mentora i izradom jednog doktorskog rada (na jednom od svjetskih jezika). U posljednjih pet godina na Fakultetu su obranjena tri doktorska rada (dvojni doktorati) u suradnji s <i>Max Planck Institutom za strano i poredbeno kazneno pravo iz Freiburga</i>, a prije toga jedan u suradnji sa <i>sveučilištem Pantheon-Assas</i>. Radi kvalitetnije pripreme i osposobljavanja mlađih nastavnika za mentorstvo, Fakultet planira uvesti praksu imenovanja mentora savjetnika odnosno komentora mlađim nastavnicima, prvenstveno docentima, pri njihovu prvom mentorstvu.</p> <p>Važeći opći akti i dobra praksa na PFZ uvjetuju pristup obrani doktorskog rada prethodnim objavljivanjem znanstvenog rada. Uvjet je najmanje jedan samostalan rad u uglednom međunarodnom znanstvenom časopisu za znanstveno područje znanosti na koje se odnosi doktorski rad, tematski vezan za doktorsko istraživanje. Svjestan poteškoća s kojima se mladi znanstvenici na početku znanstvene karijere susreću pri objavljivanju znanstvenih radova, Fakultet je 2012. godine pokrenuo poseban znanstveni časopis poslijediplomskih studija od nazivom <i>Zagrebačka pravna revija</i> koji je publiciran u elektronskoj formi. Radovi podneseni na objavu prolaze postupak dvostruke anonimne recenzije (za objavu u kategorijama Članci i Komentari zakonodavne i sudske prakse). Na mrežnim stranicama časopisa objavljene su Upute za recenzente, a Uredništvo postupka sukladno etičkom postupniku Udruge za etiku objavljivanja COPE (<i>Committee on Publication Ethics</i>).</p> <p>Pravilnikom o doktorskim studijima doktorski rad je određen kao izvoran i samostalan znanstveni rad, a po metodologiji obrade i stupnju doprinosa znanosti prikladan za utvrđivanje pristupnikove sposobnosti da kao samostalni istraživač djeluje u znanstvenom polju prava odnosno polju socijalne djelatnosti. Postojeći propisi i ustaljena praksa omogućavaju izradu različitih profila doktorskih radova, od pravno teorijskih do pozitivnopravnih, od onih u kojima prevladava kvantitativna analiza do onih koji, s obzirom na specifičnost teme, koriste kvalitativnu metodologiju, studije slučaja i sl. Takav pristup jamči i interdisciplinarni profil doktorskog programa koji je posebno izražen, s obzirom na specifičnost materije, kod nekih smjerova (npr. smjer kaznenopravnih znanosti ne obuhvaća samo znanost kaznenog prava i postupka kao primjere normativnih znanosti već i niz drugih samostalnih znanosti npr. kriminologiju, penologiju itd. kao primjere empirijskih znanosti).</p> <p>Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima obveza je mentora savjetovati doktoranda o protokolu obrane doktorskog rada. Protokol obrane nije u pisanom obliku i ne objavljuje se javno već se kandidatu priopćava na konzultacijama kako bi se maksimalno prilagodio specifičnostima teme doktorskog rada, metodologiji, načinu prezentacije itd. (poput protokola obrane teme doktorskog rada).</p> <p>U postupku stjecanja doktorata znanosti koriste se obrasci Sveučilišta (uključujući i obrazac za ocjenu doktorskog rada – DR.SC.-10) koji su doktorandima i mentorima dostupni bilo javno na mrežnim stranicama Sveučilišta bilo putem online baze doktoranada OBAD. O obrani doktorskog rada vodi se zapisnik koji potpisuju članovi</p>

	<p>povjerenstva za obranu i zapisničar. Zapisnik se vodi na hrvatskom jeziku i na jeziku na kojemu se rad brani. Ne PFZ ne postoji propisani standardizirani format zapisnika o obrani doktorskoga rada, ali u praksi zapisnici sadrže sve bitne sastojke prema sveučilišnom obrascu DR.SC.-11.</p>
<p>2.8. VU objavljuje sve potrebne informacije o studiju, uvjetima upisa, izvođenja kao i uvjetima napredovanja i završetka studija na lako dostupnim mjestima i medijima.</p>	<p>Sve relevantne informacije o doktorskome studiju objavljuju se na mrežnim stranicama Fakulteta u sekciji Doktorski studij iz pravnih znanosti. Na tim su stranicama dostupne opće informacije o doktorskome studiju, referadi za poslijediplomske studije, smjerovima doktorskog studija, nastavnim programima i izvedbenim planovima i obranama doktorskih disertacija. S mrežnih stranica doktorskog studija omogućen je izravni pristup online bazi doktoranada OBAD.</p> <p>U prvom godišnjem Izvješću o provedbi Strateškog programa znanstvenih istraživanja istaknuto je kako je zamišljeno da se na sekciji mrežne stranice koja se odnosi na doktorske studije objedine sve relevantne informacije za polaznike studija i potencijalno zainteresirane polaznike no zbog neujednačenih kriterija u uređivanju mrežnih stranica i određivanja što će biti objavljeno u toj sekciji, a što će biti vezano uz pojedine katedre odnosno nastavnike, vrlo je malo uporabljivih informacija dostupno onima kojima su one namijenjene. Zbog toga je u planu najprije prilagodba, a potom temeljito preuređenje sekcije mrežnih stranica koja se odnosi na doktorske studije. U toj bi sekciji bili objedinjeni i svi relevantni podaci iz tzv. infopaketa uključujući i ishode učenja (<i>Izvješće o provedbi Strateškog programa znanstvenih istraživanja, 2017. str. 7.</i>).</p>
<p>2.9. Financijska sredstva prikupljena za potrebe doktorskog obrazovanja raspodjeljuju se jasno i na način koji osigurava održavanje i unaprjeđenje doktorske izobrazbe (osigurava izvođenje i potporu istraživanja doktoranda kako bi uspješno završili program).</p>	<p>Sredstva poslijediplomskih studija su vlastita sredstva Fakulteta. Korištenje tim sredstvima propisano je, na razini općeg akta, <i>Pravilnikom o načinu korištenja vlastitih prihoda</i>, koji je Fakultetsko vijeće donijelo na svojoj sjednici u travnju 2015. godine. Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima financijsko poslovanje za doktorski studij obavlja računovodstvo Fakulteta. Sredstva doktorskoga studija, odnosno svakog smjera doktorskoga studija odnosno prihodi od školarina evidentiraju se na odvojenoj stavci u računovodstvu s time da se od svakog priljeva s tog naslova izdvaja propisani iznos po odluci Fakultetskog vijeća. Preostali dio je namijenjen za izvođenje nastave i s tim povezanih troškova.</p> <p>Radi standardiziranja aktivnosti odnosno poslova na doktorskome studiju za koje se plaćanju naknade na svim smjerovima 2016. godine je na Fakultetu donesen <i>Pravilnik o naknadama koje se isplaćuju za izvođenje nastave i ostale poslove na poslijediplomskim studijima</i>. Tim se Pravilnikom uređuju:</p> <p>a) poslovi za koje se mogu isplatiti naknade voditeljima, nastavnicima, tajnicima i drugim osobama uključenima u provedbu poslijediplomskih studija koji se ustrojavaju i izvode na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu;</p> <p>b) kriteriji, način i uvjeti isplate naknada;</p> <p>c) sredstva iz kojih se isplaćuju naknade.</p> <p>Poslovi za koje se mogu isplatiti naknade su:</p> <ol style="list-style-type: none"> priprema i održavanje bilo kojeg oblika nastave utvrđenog izvedbenim planom; održavanje ispita; pregled seminarskog rada; mentorstvo, uključujući osobito mentorstvo pri izradi doktorske disertacije, odnosno završnog specijalističkog rada; članstvo u povjerenstvu za ocjenu teme doktorske disertacije, odnosno završnog specijalističkog rada; članstvo u povjerenstvu za ocjenu doktorske disertacije, odnosno završnog specijalističkog rada; članstvo u povjerenstvu za ocjenu doktorske disertacije, odnosno završnog specijalističkog rada; članstvo u povjerenstvu za obranu doktorske disertacije, odnosno završnog specijalističkog rada; predsjedanje povjerenstvima navedenim u točkama e), f), g) i h) ovoga članka. voditeljstvo (smjera) studija; tajnički poslovi (smjera) studija; računovodstveno-knjigovodstveni poslovi (smjera) studija. <p>Naknade se isplaćuju iz vlastitih sredstava Fakulteta pribavljenih naplatom školarine na poslijediplomskim studijima i iz drugih ostvarenih prihoda, sukladno primjenjivim općim propisima Fakulteta. Za svaki obavljeni posao isplaćuje se naknada iz sredstava onoga</p>

	<p>(smjera) poslijediplomskog studija radi čije je izvedbe taj posao obavljen, a koja preostanu nakon što su podmirene sve dospjele novčane obveze toga (smjera) studija, uključujući i obveze sudjelovanja konkretnog (smjera) studija u podmirenju potreba Fakulteta.</p> <p>Radi preciziranja uvjeta za raspolaganje vlastitim prihodima na razini doktorskog studija, a kako bi se potaknulo financiranje što većeg broja potencijalnih aktivnosti na studiju, Uprava Fakulteta je 2016. godine donijela <i>Okvirne upute o trošenju sredstava poslijediplomskih studija u svrhe različite od isplata naknada po ugovorima o (autorskom) djelu</i>. Prema Okvirnim uputama sredstva se mogu trošiti isključivo za potrebe studija. Mora postojati poveznica između poslijediplomskog studija i svrhe korištenja sredstava, odnosno utrošak sredstava mora biti na korist studija. Teško je taksativno nabrojiti sve slučajeve kada je korištenje tih sredstava opravdano, ali među slučajeve svrhovitog korištenja tih sredstava, pored isplata naknada nastavnicima, voditeljima i drugim osobama uključenim u izvođenje odnosno administrativno vođenje studija, mogu se ubrojiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pribavljanje literature i drugog nastavnog materijala za održavanje nastave; - poboljšanje uvjeta za održavanje nastave, odnosno unaprjeđenje nastave u bilo kojem smislu, uključujući i izvođenje terenske nastave, kada je to prikladno; - pokriće troškova gostujućih predavača na studiju (prijevoz, smještaj, prehrana itd.); - pokriće troškova vezanih uz objavljivanje doktorata odnosno završnih radova za koje se smatra da zaslužuju biti objavljeni, kao i pokriće troškova drugih publikacija (npr. publikacija kojima se promovira studij na Smotri Sveučilišta ili u drugoj prilici, prigodna publikacija kojom se obilježava obljetnica studija, itd.); - pokriće troškova edukacije nastavnika na studiju (sudjelovanjem na znanstvenim skupovima ili na drugi prikladan način) u slučajevima kada se edukacija odnosi na materiju koju oni predaju na studiju, a cilj je da nastavnik tako stečena znanja prenese studentima kroz nastavu; - pokriće troškova organizacije pojedinih skupova koji su povezani s pojedinim studijem (primjerice, na skupu se prezentira program nekog studija i/ili rezultati studija, promovira se studij, organizira se skup koji je "prigodan" u smislu da je posvećen osnivaču ili uglednom nastavniku sa studija); - stipendiranje najboljih studenata i/ili studenata koji sami ne mogu platiti školarinu i/ili studenata s invaliditetom, ali bi bilo poželjno da se to čini po prethodno jasno utvrđenim pravilima koja će vrijediti za sve poslijediplomske studije.
<p>2.10. Školarina se utvrđuje na temelju jasnih kriterija (i stvarnih troškova studija).</p>	<p>Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima visinu školarine određuje Fakultetsko vijeće na prijedlog Vijeća poslijediplomskih studija. Školarina se, temeljem preuzetih obveza doktoranda po ugovoru o studiranju, podmiruje prije upisa u svaki od semestara. Naknade za ovladavanje razlikovnim sadržajem, troškovi izrade doktorskoga rada, troškovi tiskanja diplome i drugi materijalni troškovi nisu uračunati u iznos školarine. Fakultet snosi troškove školarine za asistente-doktorande koji su zaposleni na Fakultetu.</p> <p>Pri utvrđivanju prijedloga visine školarine Vijeće poslijediplomskih studija uzima u obzir troškove doktorskog studija. S obzirom da se sredstva doktorskog studija osiguravaju isključivo od školarina i da Fakultet za izvođenje doktorskog studija ne dobiva sredstva od MZOS niti od Sveučilišta, kod utvrđivanja visine školarine Vijeće poslijediplomskih studija uzima u obzir potrebe održivosti studija kao i nužnost ostvarivanja nastavničkog i studentskog standarda. Visina školarine je 8.500,00 kn po semestru što je ukupno 51.000,00 kn. Preračunato u nastavno opterećenje po ECTS bodovima (1 ECTS je približno 25 sati opterećenja), slijedi da je cijena 1 ECTS boda nešto više od 280,00 kn. Taj je iznos dosta niži od prosječne cijene semestra doktorskih studija koji se izvode u području društvenih znanosti (prema podacima <i>Tematskog vrednovanja doktorskih programa AZVO 2012/2013</i>, cijena prosječne školarine po semestru u području društvenih znanosti je 11.300,00 kn). Valja napomenuti da PFZ taj iznos nije mijenjao godinama. U perspektivi eventualnog podizanja cijene školarine (dijelom uvjetovanog i izmjenom poreznih propisa koji znatno poskupljuju cijenu rada) Fakultet će voditi računa o tome da ono odgovara realnim potrebama podmirivanja troškova izvođenja nastave i drugih troškova studija i da je usuglašeno s potrebama tržišta i aktualnim gospodarskim i socijalnim prilikama u Republici Hrvatskoj.</p>
<p>3. POTPORA DOKTORANDIMA I NAPREDOVANJE TIJEKOM STUDIJA</p>	

<p>3.1. VU određuje upisne kvote na temelju nastavničkih i mentorskih kapaciteta.</p>	<p>Politika upisa na doktorski studij PFZ temelji se na kvantitativnom kapacitetu raspoloživih mentora i njihovom nastavnom opterećenju kao kapacitetu za primanje novih doktoranada. Faktična opterećenost nastavnika i mentora nije veća od propisane, a omjer broja mentora i doktoranada je, kao što je već ranije navedeno, iznimno povoljan (znatno manji od 1:3). K tome i veliki broj potencijalnih mentora na doktorskom studiju (v. <i>supra</i> 1.2.) omogućava kvalitetno studiranje svih doktoranada koji su trenutno upisani na doktorski studij. Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima upisne kvote određuje Vijeće poslijediplomskih studija prema raspoloživosti istraživačkih, nastavničkih i mentorskih kapaciteta. Vijeće poslijediplomskih studija procjenjuje kvotu prije no što Fakultetskom vijeću predloži raspisivanje natječaja. Korekcija upisne kvote ovisi o broju zainteresiranih kandidata i raspoloživosti mentora na pojedinim smjerovima studija.</p> <p>Okvirni broj kandidata u svakoj generaciji određuje se, osim na temelju gore navedenih kriterija, i na osnovi procjene mogućnosti potencijalnih polaznika i nastavnika da uspješno ispune sve obveze temeljem općih akata Fakulteta kojima su jasno definirane obveze mentora (komentora) i doktoranada. Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima studenti imaju sljedeće obveze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovito pohađati nastavu koju su upisali i aktivno u njoj sudjelovati te ispunjavati obveze predviđene izvedbenim planom i programom; - podnositi jednom godišnje Vijeću poslijediplomskih studija izvješće o svojem radu; - prije obrane dokorskog rada imati objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje jedan samostalan rad u uglednom međunarodnom ili domaćem znanstvenom časopisu za znanstveno područje znanosti na koje se odnosi doktorski rad, tematski vezan za doktorsko istraživanje; - osigurati podmirivanje troškova studija; - pridržavati se pravila Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu; - druge obveze propisane zakonom ili općim aktom Sveučilišta, odnosno Fakulteta. <p>Mentor (komentor) ima sljedeće obveze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upućuje studenta u literaturu i metodologiju znanstveno-istraživačkog rada; - pomaže studentu, surađuje i prati studenta u njegovom znanstvenom i istraživačkom radu; - potiče studenta na sudjelovanje u znanstvenim projektima; - prati kvalitetu studentovog znanstvenog rada i napredovanje studenta kroz mentorska izvješća; - pomaže studentu u izboru teme dokorskoga rada i pripremi javne obrane teme dokorskoga rada; - vodi studenta tijekom izrade dokorskoga rada.
<p>3.2. VU određuje upisne kvote na temelju znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i drugih potreba.</p>	<p>Prilikom upisa polaznika dokorskog studija vodi se računa i o realnim potrebama tržišta rada. Kada je riječ o broju nezaposlenih završenih doktora znanosti, valja reći da se na doktorski studij uglavnom upisuju već zaposlene osobe koje studiraju uz rad. Prema povratnim informacijama i dostupnim podacima, osobe koje steknu doktorat znanosti na doktorskom studiju uglavnom nastavljaju rad u okviru sustava u kojima su bili u vrijeme kada su upisivali doktorski studij. Iz toga slijedi da je među osobama koje su završile doktorski studij vrlo malo nezaposlenih. No, radi se o procjenama koje se temelje na povratnim informacijama od strane završenih doktoranada, a ne o sustavnom praćenju njihovih daljnjih stručnih karijera. Nadalje, dosta je primjera završenih doktoranada koji su nakon stjecanja doktorata znanosti napredovali u okviru sustava. To se, u prvom redu, odnosi na pravosuđe u kojem je završeni poslijediplomski studij jedno od mjerila koje se uzima u obzir kod ocjenjivanja od strane sudačkog vijeća u postupku napredovanja sudaca (v. <i>Metodologiju izrade ocjene sudaca</i>, Državno sudbeno vijeće, 2010.). Broj upisanih doktoranada je usklađen sa smjernicama iz strateškog dokumenta Mreža visokih učilišta i studijskih programa kojeg je na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje usvojio Hrvatski sabor.</p> <p>Broj doktora znanosti zaposlenih na poslovima istraživanja uglavnom je ograničen na doktorande koji su kao zaposlenici PFZ ili drugih pravnih fakulteta u Hrvatskoj upisali i završili doktorski studij.</p>

<p>3.3. Visoko učilište određuje upisne kvote ovisno o dostupnom financiranju za doktorande, odnosno na temelju apsorpcijskih potencijala znanstveno-istraživačkih projekata ili drugih izvora financiranja.</p>	<p>Većina polaznika doktorskog studija su samofinancirani doktorandi dok je manji dio polaznika financiran kroz znanstveno-istraživačke projekte. Uglavnom se radi o osobama koje su zaposlene na Fakultetu preko projekata Hrvatske zaklade za znanost <i>Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti</i>. Iz projekta se financira bruto II plaća doktoranada s primarnim ciljem izrade doktorskog rada te usvajanja znanja o temeljnim postavkama znanstvenog rada i istraživanja (www.hrzz.hr). Premda uglavnom istraživanja u pravnim znanostima, za razliku od onih u prirodnim i tehničkim znanostima, ne impliciraju znatnije troškove, Fakultet će u suradnji s vanjskim dionicima nastojati osigurati izvore financiranja za provedbu doktorskih istraživanja onih doktoranada koji se ne financiraju s projekta. Također će se provesti potrebne mjere u cilju uključivanja što većeg broja doktoranada na postojeće projekte ili one koji su u postupku prijave (<i>Izveštaj o provedbi Strateškog programa znanstvenih istraživanja</i>, 2017., str. 6.). Važno je naglasiti da u državnoj i javnoj upravi osobe s doktoratom znanosti imaju pravo na dodatak na plaću od 15%.</p>
<p>3.4. VU vodi računa pri odabiru i broju upisanih kandidata o tome da svaki kandidat koji će biti upisan ima studijskog savjetnika (potencijalnog mentora). Od upisa se nadalje vodi računa za svakog kandidata o održivom planu istraživanja i uspješnom završetku doktorskog rada.</p>	<p>Premda na doktorskome studiju ne postoje studijski savjetnici u formalnom smislu (i prema sveučilišnim propisima je to samo opcija), savjetovanje i usmjeravanje upisanih polaznika zajednička je briga voditelja studija (smjera), svih nastavnika na pojedinom smjeru, referenta za poslijediplomske studije, tajnika studija i potencijalnog mentora. Tajnik studija (smjera) brine o pohrani i prikupljanju podataka o doktorandu u doktorsku mapu i posreduje u komunikaciji između studenata i nastavnika. Voditelj smjera je, u pravilu, prvi u kontaktu s upisanim doktorskim kandidatom i njegova je odgovornost upoznavanje kandidata sa strukturom studija i obvezama doktoranada. Ovisno o predznanju, sklonostima i interesima kandidata, dakako u okviru u okviru znanstveno-istraživačkih prioriteta doktorskog studija (smjera), voditelj studija ga sam ili u suradnji sa stručnim vijećem studija koje je sastavljeno od svih nastavnika smjera, usmjerava na potencijalnog mentora.</p>
<p>3.5. VU osigurava regrutiranje zainteresiranih, nadarenih i visoko motiviranih doktoranada iz zemlje i inozemstva.</p>	<p>Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima upis na doktorski studij provodi se na temelju javnoga natječaja koji se objavljuje u dnevnom tisku i na mrežnoj stranici Fakulteta najmanje 30 dana prije početka održavanja nastave. Javni natječaj sadrži podatke o uvjetima upisa, načinu provjere ispunjavanja tih uvjeta, dokumentima i drugim priložima uz prijavu, rokovima za upis te druge podatke. Razgovor s pristupnikom obvezan je sastavni dio upisnog postupka. Pravo prijave na natječaj pod jednakim uvjetima imaju i osobe s prebivalištem izvan Republike Hrvatske. U cilju povećanja interesa kandidata s prebivalištem izvan Republike Hrvatske za doktorski studij na Fakultetu se razmišlja o strukturiranju studija ili dijela studija na jednom od svjetskih jezika.</p> <p>U praksi je postupak strukturiran tako da, odmah po donošenju odluke o raspisivanju natječaja (što je u nadležnosti Fakultetskog vijeća koje donosi odluku na temelju prijedloga Vijeća poslijediplomskih studija), Fakultet o tome obavještava sva relevantna tijela državne vlasti, državnu upravu, pravosuđe, odvjetnike, ali i svoje alumnije izravno. U namjeri poticanja najboljih kandidata na upisivanje doktorskog studija, Uprava Fakulteta je donijela odluku temeljem koje se studenti kojima je po završetku integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija na Pravnom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izdana diploma summa cum laude, oslobađaju se obveze plaćanja školarine na poslijediplomskim studijima kojih je nositelj PFZ (odnosno PFZ ih stipendira) i to dok redovito ispunjavaju obveze na upisanom studijskom programu. Studenti kojima je izdana diploma <i>magna cum laude</i> nisu u potpunosti oslobođeni plaćanja školarine, no oni tek manjim dijelom participiraju u pokriću troškova studija.</p>
<p>3.6. Postupak je izbora upisanih doktoranada javan i utemeljen na izboru najkvalitetnijih kandidata.</p>	<p>Dugoročna je orijentacija i politika Fakulteta upisivanje na doktorski studij kandidata za koje se, na temelju njihovih kvaliteta i interesa iskazanih tijekom obrazovanja kao i motiviranosti za upis doktorskog studija, osnovano može smatrati da će s uspjehom studij i završiti. Stoga se pri upisu kandidata na doktorski studij vodi računa o formalnim kriterijima (npr. prosjek ocjena i uspjeh ostvaren na studiju), ali i o neformalnim kriterijima poput procijenjene sposobnosti kandidata za provedbu znanstvenog istraživanja, sklonosti radu u grupi i sl. Iz tog je razloga razgovor s kandidatom obvezni dio upisnog postupka, a ostali su parametri i eventualni objavljeni znanstveni i/ili stručni radovi, preporuke i sl. Dodatni uvjeti za upis i način provjeravanja uvjeta za upis mogu se odrediti studijskim programom.</p> <p>Dosad se od kandidata nije očekivalo da već prilikom prijave za upis podnesu nacrt prijedloga doktorskog istraživanja, no to je svakako nešto što može indicirati, pa makar i vrlo preliminarno, ne samo znanstveni interes kandidata već i njegovu sposobnost da taj</p>

	<p>interes realizira kroz sadržajno domišljeno i metodološki provedivo znanstveno istraživanje. Stoga je u planu izrada odgovarajućeg obrasca prijedloga znanstvenog istraživanja. Obrazac će biti objavljen s ostalom natječajnom dokumentacijom i na način utvrđen studijskim programom vrednovan prilikom donošenja odluke o upisu kandidata na studij.</p> <p>Formalni uvjeti koji se ocjenjuju prilikom odlučivanja o upisu kandidata od strane Vijeća poslijediplomskih studija propisani su Pravilnikom o doktorskim studijima prema kojem studij može upisati osoba koja:</p> <p>1. je završila integrirani preddiplomski i diplomski pravni studij i stekla zvanje magistra prava (mag. iur.) ili osoba koja je završila dodiplomski pravni studij i stekla zvanje diplomiranog pravnika (dipl. iur.)</p> <p>2. je na završenom studiju ostvarila prosjek ocjena najmanje 3,5 ili je objavila jedan znanstveni rad ili dva stručna rada, te</p> <p>3. poznaje dva svjetska jezika u mjeri da se može koristiti stranom literaturom.</p> <p>Iznimno se na doktorski studij iz pravnih znanosti može omogućiti upis i osobama koje su završile drugi diplomski sveučilišni studij pod uvjetom da, radi stjecanja temeljnih znanja potrebnih za pohađanje i završetak studija, ovladaju odgovarajućim razlikovnim sadržajem iz programa integriranog preddiplomskog i diplomskog pravnog studija polaganjem određenih ispita iz tog programa i to u opsegu od najviše 30 ECTS bodova. Na taj se način osigurava otvorenost i dostupnost studija i afirmira njegova interdisciplinarnost.</p>
3.7. VU osigurava razvidnost postupka izbora kandidata u skladu s objavljenim kriterijima te razvidnost postupka prigovora.	PFZ osigurava jasnoću izbora i pravo prigovora u postupku natječaja i upisa na doktorski studij . Kandidati koji nisu primljeni imaju mogućnost prigovora i zatražiti ponovno razmatranje njihove prijave. Dosad nije bilo takvih prigovora u postupku upisa na doktorski studij. Natječajna dokumentacija se arhivira, a popis odabranih pristupnika je javan uz zaštitu osobnih podataka sukladno propisima.
3.8. Postoji mogućnost priznavanja prethodnih postignuća doktoranada i kandidata za studij.	<p>Temeljem Pravilnika o doktorskim studijima i studijskog programa kandidatima koji za to ostvaruju uvjete mogu se priznati prethodna postignuća relevantna za doktorski studij. To se odnosi na vrednovanje objavljenih znanstvenih radova, prethodno ostvarenih znanja neformalnim i formalnim učenjem itd.</p> <p>Prilikom upisa na studij ili prijelaza na studij, posebno se vrednuju ostali poslijediplomski programi odnosno studiji koje je kandidat pohađao ili ih je završio (doktorski, magistarski i specijalistički). To je detaljno regulirano u glavi IX. Pravilnika o doktorskim studijima (čl. 37. i 38.).</p>
3.9. Prava i obveze doktoranda regulirane su odgovarajućim aktima visokog učilišta te ugovorom o studiranju koji osigurava visoku razinu institucijske i mentorske potpore doktorandima.	<p>Prava i obveze doktoranada definirane su Pravilnikom o doktorskim studijima. Za obveze v. <i>supra</i> 3.1., a doktorandi imaju sljedeća prava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na konzultacije s predmetnim nastavnikom i voditeljem studija prema unaprijed dogovorenom rasporedu; - na pristup svim odgovarajućim resursima Fakulteta (Knjižnica, Internet); - polagati ispite u dogovoru s predmetnim nastavnikom; - na mentora za izradu doktorskoga rada; - zatražiti promjenu mentora ili teme doktorskog rada, uz pisani zahtjev i očitovanje mentora odnosno dotadašnjeg mentora o čemu na prijedlog Vijeća poslijediplomskih studija odlučuje Fakultetsko vijeće; - na prilagođenost ispitnog i drugog nastavnog gradiva broju studentskih radnih sati, broju nastavnih sati i ispitnoj literaturi; - na slobodno izražavanje mišljenja o doktorskom studiju i davanje sugestija za unapređenje studija; - da se svi nastavnici i osoblje doktorskog studija odnose prema njima u skladu s Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu; - na mirovanje obveza; - i druga prava propisana zakonom i općim aktom Sveučilišta, odnosno Fakulteta. <p>Doktorandi prilikom upisa potpisuju ugovor o studiranju u kojem se utvrđuju status studenta, visina i rokovi za plaćanje školarine i ostalih naknada te prava i obveze ugovornih strana.</p>
3.10. Osigurana je institucijska podrška za uspješnu	Fakultet osigurava institucionalnu podršku za uspješnu prohodnost doktoranada kroz doktorski studij prvenstveno donošenjem i provedbom općih akata kojima se

<p>prohodnost doktoranda kroz doktorski studij.</p>	<p>regulira tijek i struktura doktorskog studija i osiguravanjem kvalitetne mentorske podrške kroz sve stadije izrade doktorskog rada.</p> <p>Od pokretanja doktorskog studija do postupka reakreditacije ukupno je održano šest tečajeva (ciklusa) doktorskog studija (2006., 2009., 2010., 2012., 2014. i 2016. godine) U tom je razdoblju doktoriralo 97 polaznika doktorskog studija što je nešto više od 16 po generaciji. Tome valja pribrojati i 306 doktoranada koji su upisani na studij s tendencijom njegova uspješnog okončanja stjecanjem doktorata znanosti.</p> <p>Fakultet kontinuirano poduzima mjere u cilju povećanja uspješnosti odnosno postotka završenosti studija upisanih kandidata poput mjera za poboljšanje komunikacije između studenata i mentora, povećanja broja komentorstava, odgovarajućeg vrednovanja kandidata pri upisu ne samo s aspekta ispunjavanja formalnih uvjeta već i sposobnosti za provedbu znanstveno-istraživačke komponente studija, uključivanja većeg broja doktoranada na znanstveno-istraživačke projekte i sl.</p>
<p>4. PROGRAM I ISHODI DOKTORSKOG STUDIJA</p>	
<p>4.1. Sadržaj i kvaliteta programa dokorskoga studija u skladu su s međunarodno prihvaćenim standardima.</p>	<p>Struktura i organizacija dokorskog studija jasno pokazuje poštivanje Salzburških načela poput: unapređenje znanosti kroz istraživanje, omogućavanje profesionalnog razvoja kroz studij, poticanje mobilnosti doktoranada, zakonski i transparentni postupci izbora doktoranada, mentora, itd.</p> <p>Doktorski studij omogućuje izradu doktorata iz najvećeg broja grana u polju pravnih znanosti. Zahvaljujući raznolikosti ponuđenih predmeta studij je dovoljno prilagodljiv interesima i potrebama izrade doktorata svakog pojedinog doktoranda, ali istovremeno postavlja i razmjerno visoke znanstvene zahtjeve za njegovu izradu. što se očituje i u znanstveno-nastavnom i u znanstveno-istraživačkom dijelu studijskog programa. Znanstveno-nastavni dio sastoji se od općeg studija i studija smjera. Iz općeg studija doktorand mora položiti samo dva predmeta. Sve ostale obveze koje doktorand ima u tom dijelu studija bira u skladu s potrebama istraživanja čime je osigurana maksimalna fleksibilnost u obveznim i izbornim sadržajima. Naime, svaki studij smjera predstavlja znanstveno-istraživačku specijalizaciju u polju pravnih znanosti, odnosno razlikovnu i prilagodljivu znanstveno-nastavnu jezgru koja omogućava doktorandu odabir onih predmeta koji najbolje odgovaraju njegovim prethodnim znanjima, stečenim kompetencijama, istraživačkim interesima, te ujedno predviđa različite oblike rada (predavanja, individualne konzultacije, znanstveno-istraživačke seminare, pisanje znanstvenih radova, sudjelovanje na znanstvenim skupovima, ostale aktivnosti).</p> <p>Struktura i organizacija dokorskog studija koja se temelji na ECTS sustavu bodova osigurava otvorenost i mobilnost doktoranada time što: omogućuje upisivanje predmeta i na drugim programima na Sveučilištu, predstavlja sadržajno raznoliku ponudu predmeta koje ovaj studij nudi doktorandima drugih doktorskih studija, otvara mogućnost upisa ovog studija i drugim stručnjacima iz područja društvenih znanosti, kao i stručnjacima iz humanističkih znanosti, pa čak i iz područja biomedicinskih znanosti te omogućava gostovanje uglednih nastavnika s drugih sastavnica Sveučilišta i iz inozemstva. Također, u sadržaj programa moguće je uključiti ne samo sadržaje iz drugih društvenih znanosti, npr. politologija, sociologija, ekonomija, već i iz drugih područja, prvenstveno područja humanističkih znanosti, npr. filozofija, povijest, ali i iz područja biomedicinskih znanosti. Nadalje, mobilnost je moguća i na razini poslijediplomskih pravnih studija. Polaznici koji završe određeni poslijediplomski specijalistički studij ili polaznici koji su ostvarili određeni broj ECTS bodova na poslijediplomskom specijalističkom studiju mogu preći na doktorski studij iz pravnih znanosti. Ili obrnuto: doktorandi se mogu naknadno opredijeliti za pojedini specijalistički studij.</p> <p>Studijski program omogućava nadogradnju već postojeće suradnje koju nositelj studija ima s poslovnim sektorom (svi sektori gospodarstva, posebno bankarstvo, osiguranje, telekomunikacije, prijevoz i sl.) kao i s javnim sektorom (Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, turizma prometa i razvitka, Središnji državni ured za upravu).</p>
<p>4.2. Ishodi učenja navedeni na razini studijskoga programa i njegovih segmenata u skladu su s razinom 8.2. HKO-a. Oni jasno opisuju</p>	<p>Prilikom određivanja i usvajanja ishoda učenja na razini predmeta dokorskog studija polazilo se od taksonomije Benjamina Blooma u mjeri u kojoj je ona primjenjiva u uporabi (mjerljivih) glagola za doktorsku razinu studija (8.2.). Korekcija koja je u tom smislu napravljena jest da su ishodi učenja na razini predmeta doneseni u skladu s</p>

<p>kompetencije koje će doktorandi razviti tijekom doktorskoga studija i etičke zahtjeve znanstveno-istraživačkog/umjetničkoga rada.</p>	<p>odredbama Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13), preciznije u skladu s Dodatkom A koji sadrži opisnice ishoda učenja za sve razine studija, pa tako i za razinu 8.2., te u skladu s čl. 7. st. 2. i čl. 8. st. 1. spomenutog Zakona. Pored navedenog, ishodi učenja za svaki predmet sadrže i opis ciljeva i sadržaja pojedinog predmeta, odnosno kompetencije koje se stječu, opis generičkih vještina, način vrednovanja i ocjenjivanja rada doktoranda, popis literature, opterećenje doktoranada izraženo u ECTS bodovima, i dr.</p> <p>Jedan od važnijih ciljeva pri određivanju ishoda učenja na razini 8.2. predmeta doktorskog studija bilo je osigurati doktorandima vještine koje će biti usporedive s vještinama i kompetencijama doktoranada koji završavaju iste ili srodne studije na renomiranim svjetskim sveučilištima. Precizno ostvarivanje navedenog cilja pretpostavljalo je i uključivanje u izradu ishoda učenja iskustva koje je Fakultet (voditelji smjerova te nositelji predmeta) stekao temeljem dugogodišnje suradnje s vanjskim dionicima i međunarodnom razmjenom.</p> <p>Uspješnost i kvaliteta rada doktoranada, mentora i svih nastavnika u okviru doktorskog studija vrednuje se u skladu s aktima o osiguravanju kvalitete Sveučilišta i Fakulteta, a njihovo godišnje ocjenjivanje provodi se u skladu sa <i>Odlukom o ocjenjivanju rada asistenata, viših asistenata/poslijedoktoranada i mentora</i>.</p> <p>Na Fakultetu poštuju se visoki etički standardi u istraživanju, napredovanju nastavnika, odnosu prema zaposlenicima, odnosu nastavnika prema studentima. Fakultet nema zaseban opći akt o etičkom ponašanju i odgovornosti, već primjenjuje Etički kodeks koji je donesen na razini Sveučilišta u Zagrebu (što predstavlja još jedan element integracije Fakulteta), a u čijoj su izradi bitnu ulogu imali nastavnici Fakulteta. Također u radu Etičkog savjeta Sveučilišta u kontinuitetu sudjeluje i nastavnik Fakulteta. Za eventualno kršenje etičkih standarda Fakultet primjenjuje i Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata. Koliko Fakultet drži do očuvanja i razvijanja etičkih vrijednosti u akademskoj zajednici govori i činjenica da su nastavnici Pravnog fakulteta bili voditelji, a činili su i većinu članova projektnog tima, IPA projekta <i>Uspostava pravnog okvira za suzbijanje pojave diskriminacije i korupcije s ciljem napredovanja akademskog integriteta (Improving the Capacity of the University System to Create a Framework for Preventing Discrimination and Corruption aimed at improving Academic Integrity)</i>, što je imalo za posljedicu i usvajanje niz politika o nedopuštenim oblicima ponašanja na razini Sveučilišta (Senata).</p>
<p>4.3. Ishodi su učenja doktorskoga studija logički i jasno povezani s ishodima učenja pojedinih nastavnih sadržaja, mentorskog i istraživačkog rada.</p>	<p>Studijskim programom propisano je stjecanje završnih kompetencija koje su integrirane u ishode učenja na razini studijskog programa. Završetkom studija doktorandi su osposobljeni za:</p> <p>IU 1.: samostalno osmišljavanje i provođenje istraživanja u polju pravnih znanosti;</p> <p>IU 2.: obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u privatnom i javnom sektoru;</p> <p>IU 3.: izgrađivanje akademske karijere na nekoj od znanstveno-nastavnih ili znanstvenih institucija;</p> <p>IU 4.: nastavak usavršavanja na poslijedoktorskoj razini;</p> <p>IU 5.: izradu produbljenih kritičkih analiza, evaluaciju i sintezu sadržaja iz područja pravnih znanosti;</p> <p>IU 6.: primjenu tehnika i metodologija i prilagođavanje procesa istraživanja u području pravnih znanosti;</p> <p>IU 7.: komunikaciju i evaluaciju postignutih rezultata istraživanja u polju pravnih znanosti;</p> <p>IU 8.: promicanje izvrsnosti u akademskom i profesionalnom kontekstu u polju pravnih znanosti u okviru društva utemeljenog na znanju;</p> <p>IU 9.: daljnju primjenu usvojenih upravljačkih i generičkih vještina.</p> <p>Evaluacija i eventualno redefiniranje usvojenih ishoda učenja na razini studijskog programa, ako se za tim ukaže potreba, biti će mogući tek nakon što nadležna ministarstva (ministarstvo nadležno za znanost i visoko obrazovanje i ministarstvo nadležno za rad) donesu zakonski predviđene smjernice, metodologije te pravilnik o priznavanju neformalnog i informalnog učenja. Naime, prije tri godine je stupio na snagu Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“ broj 22/13) i do danas još nisu doneseni svi provedbeni propisi predviđeni spomenutim Zakonom koji bi trebali pojasniti te uopće omogućiti provedbu kriterija za donošenje, a onda i vrednovanje (skupova) ishoda učenja na razini studijskog programa svih visokih učilišta, pa tako i Pravnog fakulteta.</p>

<p>4.4. Programom doktorskog studija postižu se ishodi učenja i kompetencije u skladu s 8.2. razinom HKO-a.</p>	<p>Da. programom doktorskog studija postižu se ishodi učenja doneseni na razini studijskog programa i studijskih kolegija (v. <i>supra</i> 4.3.).</p> <p>Pravni fakultet je itekako svjestan potrebe promišljanja i eventualnog redefiniranja ishoda učenja na razini studijskih programa jer ono postaje primjenom Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru, dijelom vanjskog i unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete. U skladu sa spomenutim Zakonom i jedinim do sada donesenim provedbenim aktom, Pravilnikom o Registru HKO-a („Narodne novine“, broj 62/14) svi postupci osiguravanja kvalitete uspostave kvalifikacijskog okvira neposredno su vezani za upis u Registar koji se vodi u elektroničkom obliku a sastoji se od tri podregistara: podregistar skupova ishoda učenja (koje vodi MZOS), podregistar standarda zanimanja i podregistar kvalifikacija. Prilikom upisa svi sadržaji Registra moraju se donijeti u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i standardima. Iako dio nadležnosti kod donošenja tih kriterija pripada i visokim učilištima, empirijske baze i ostale normativne pretpostavke, temeljem kojih visoka učilišta usvajaju te kriterije, moraju donijeti druga nadležna tijela. Jer osim razine studijskog programa kriteriji za donošenje, pa samim time i vrednovanje, ishoda učenja su i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zahtjevi tržišta rada • zahtjevi vezane za nastavak obrazovanja • potrebe pojedinca i društva. <p>Važno je spomenuti kako je Fakultet upravo s ciljem temeljitog i učinkovitog definiranja završnih ishoda učenja i kompetencija u posljednjih pet godina proveo tri sveobuhvatna empirijska istraživanja među diplomiranim studentima prava, socijalnog rada i stručnih studija o traženim kompetencijama, znanjima i vještinama u skladu s potrebama tržišta rada u okviru projekta „Sveučilišno obrazovanje i tržište rada: istraživanje o karijerama i zapošljivosti osoba koje su diplomirale na Pravnom fakultetu“.</p> <p>Fakultet planira provedbu niza aktivnosti, od kojih će jedan dio njih biti usmjeren i na poslodavce, s ciljem povećanja svijesti o kulturi kvalitete, sustavnom praćenju razvoja karijera doktoranada - u skladu s jednim od ciljeva <i>Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije</i> („Narodne novine“, broj 124/2014) Riječ je o cilju 8.1.: „Poticati autonomiju institucija visokog obrazovanja u njihovu profiliranju i razvoju kulture kvalitete uz preuzimanje odgovornosti vezane uz pitanja osiguravanja kvalitete i postizanja strateških ciljeva institucije“.</p>
<p>4.5. Obrazovne metode (i raspodjela ECTS-a, ako je definirana) na različitim aktivnostima doktoranda prikladne su razini 8.2. HKO-a i osiguravaju postizanje jasno definiranih očekivanih ishoda učenja.</p>	<p>Da. Obrazovne metode prikladne su razini 8.2. HKO-a i osiguravaju postizanje ishoda učenja pojedinih predmeta. Pored toga, iz same strukture studijskog programa jasno proizlazi da pored nastave, koja se u kontekstu opterećenja izraženo ECTS bodovima bitno manje vrednuje, značajnu ulogu imaju znanstveno-istraživački seminari kao specifični oblik poučavanja primjeren 8.2. razini koji, među ostalim, uključuju sljedeće obrazovne metode: individualni rad s mentorom ili drugim nastavnikom, diskusijske grupe, javno prezentiranje teza i sl. Primjerice, u samom studijskom programu se navodi kako se u okviru znanstveno-istraživačkog programa ECTS bodovi se mogu steći:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) originalnim znanstvenim istraživanjima iz predmeta smjera koji su posebno u vezi s temom doktorske disertacije (izrada radova na temelju kolegija smjera), b) izradom i objavljivanjem znanstvenih radova u vezi s temom doktorske disertacije (znanstvenoistraživački seminar); c) izradom i javnom obranom prijave teme doktorske disertacije; d) izradom i javnom obranom doktorske disertacije te e) ostalim aktivnostima vezanim uz temu doktorske disertacije (sudjelovanje u nastavi, održavanje seminara i kolokvija, aktivno sudjelovanje na znanstvenim skupovima i sl.).
<p>4.6. Program omogućava stjecanje generičkih (prenosivih) vještina.</p>	<p>Osim što je stjecanje pojedinih generičkih vještina predviđeno i opisano ishodima učenja na razini svakog pojedinog predmeta, Fakultet kontinuirano i sustavno doktorande obavještava o možnostima prijave na različite radionice u okviru programa drugih visokih učilišta u RH ili/i inozemstvu, te ustanova koje nude različite radionice. Ostvareni ECTS na radionicama priznaju im se na doktorskom studiju.</p> <p>U mjeri u kojoj to financijska sredstava dopuštaju, nerijetko Fakultet iz vlastitih sredstava financira njihovo sudjelovanje, kao i sudjelovanje na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima, kraćim ili duljim programima usavršavanja. Kod posljednje dvije kategorije boravaka ponajviše se radi o stipendijama (npr. Fulbright stipendija, Humboldt stipendija, nacionalne stipendije država boravaka). Financijska potpora ovoj aktivnosti pruža se i iz sredstava <i>Zaklade Pravnog fakulteta za potporu</i> koja je namijenjena znanstvenicima do 35 godina starosti. U rujnu 2014. osnovana je <i>Zaklada Marija i Mirjan Damaška</i> iz čijih se sredstava sufinanciraju doktorska</p>

	<p>istraživanja i doktorski studiji asistenata te postdoktorska znanstvena istraživanja viših asistenata i docenata u prvom izboru zaposlenih na Fakultetu.</p>
<p>4.7. Nastavni su sadržaji u funkciji trenutačnoga i budućega istraživačkog rada i osposobljavanja doktoranda (individualni plan slušanja nastave, generičke vještine i dr.).</p>	<p>Da. Već je istaknuto kako je prilagodljivost individualnim istraživanjima jedno od bitnih obilježja strukture doktorskog studija. Ona je izražena na sljedeće načine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mogućnost izbora i promjene smjera studija; 2. veliki broj izbornih predmeta; 3. veliki izbor istraživačkih tema u okviru znanstveno-istraživačkih seminara te mogućnost predlaganja novih od strane doktoranada; 4. uz odobrenje mentora i Vijeća studija doktorand može upisivati predmete drugog smjera ili drugog srodnog doktorskog studija u vezi s temom doktorske disertacije, odnosno doktorand ima mogućnost stjecanja tih bodova pohađanjem ljetnih/zimskih škola izvan doktorskog studija a u vezi s temom doktorske disertacije; 5. velike mogućnosti izbora mentora; 6. različite mogućnosti stjecanja i provjere predviđenih ishoda učenja, odnosno znanja i vještina: aktivnim sudjelovanjem u nastavi, provođenjem znanstvenih istraživanja, ocjenom rezultata originalnih znanstvenih istraživanja, pisanjem odnosno kategorizacijom objavljenih radova, sudjelovanjem u okviru projekata, izlaganjem na znanstvenom skupu, razmjenom s drugim sveučilištima, ocjenom odnosno javnom obranom teze doktorske disertacije. Zbog naglaska na komparativnom pristupu te razumijevanja metodologije i rezultata istraživanja drugih znanosti studenti su osposobljeni za obradu novih istraživačkih tema. <p>Rad doktoranada i mentora ocjenjuje se temeljem već spomenute <i>Odluke o ocjenjivanju rada asistenata, viših asistenata/poslijedoktoranada i mentora</i>. U skladu s tom Odlukom, mentori poslijediplomskog studija odnosno predstojnici katedri vrednuju u izvješćima uspješnost doktoranada u znanstvenom i nastavnom radu te uspješnost na doktorskome studiju. Izvješća sadržavaju kvalitativnu i kvantitativnu procjenu izvršavanja obveza. U njima se uzima u obzir urednost ispunjavanja obveza na studiju, sudjelovanje u izvođenju nastave, sudjelovanje u radu na znanstvenom projektu, objavljivanje znanstvenih radova i njihovo vrednovanje, sudjelovanje na znanstvenim i stručnim skupovima, znanstveno usavršavanje u međunarodno prepoznatim ustanovama u zemlji i inozemstvu, poštivanje plana rada, timski rad, nagrade i priznanja za znanstveno djelovanje, posebna postignuća relevantna za odgovarajuće znanstveno polje, odnosno područje.</p>
<p>4.8. Program osigurava kvalitetu međunarodnom povezanošću i mobilnošću nastavnika i doktoranda.</p>	<p>Da. Fakultet sustavno nudi informacije o mogućnostima mobilnosti doktoranada. Fakultet je također upoznat s općim uvjetima i načelima sadržanih u <i>Europskoj povelji za istraživače</i> odnosno <i>Kodeksu o novačenju istraživača</i>. Na Fakultetu se poštuju opća načela i uvjeti koja se primjenjuju na poslodavce, a koja su sadržana u Europskoj povelji za istraživače, u mjeri u kojoj se ta povelja može primjenjivati na rad na Fakultetu. Fakultet podržava načela na čiju primjenu Fakultet može u cijelosti ili u pretežitom mjeri utjecati, kao npr. načelo priznavanja profesije, nediskriminacije, istraživačko okruženje, radne uvjete, nastave i sudjelovanja u upravnim tijelima. Kao što je to poznato Fakultet je u mnogo slabijoj mogućnosti da utječe na primjenu načela stabilnosti i neograničenog trajanja zaposlenja, koje uključuje i financiranje i plaće, priznavanja profesije ili na načelo ravnomjerne spolne zastupljenosti. Fakultet poduzima mjere radi ostvarenja načela napredovanja u karijeri, vrednovanja mobilnosti, dostupnosti obuke i kontinuiranog razvoja, sustava vrednovanja/ocjenjivanja, pritužbe/žalbe. U postupku zapošljavanja Fakultet poštuje opća načela i uvjete sadržane u Kodeksu o novačenju istraživača, u mjeri u kojoj se taj kodeks može primjenjivati na zapošljavanje istraživača na Fakultetu.</p> <p>Nastavnici na doktorskome studiju i doktorandi, posebno oni koji su u suradničkim zvanjima zaposleni na Fakultetu, imaju niz mogućnosti ostvarivanja međunarodne mobilnosti bilo kroz bilateralne programe, Erasmus+ ili kroz program Akademske mobilnosti Sveučilišta u Zagrebu. Uz brojne bilateralne ugovore koje je PFZ zaključio s europskim pravnim fakultetima, valja spomenuti i niz sporazuma o suradnji s visokoobrazovnim i znanstveno-istraživačkim institucijama izvan Europe. Tako je u 2016. godine ostvarena suradnja s pet sveučilišnih i istraživačkih institucija iz Narodne Republike Kine - Kinesko sveučilište za političke znanosti i pravo (<i>China University of Political Science and Law</i>, Peking), Istočno kinesko sveučilište za političke znanosti i pravo (<i>East China University of Political Science and Law</i>, Šangaj), Institut za pravo Šangajske Akademije za društvene znanosti (<i>Institute of Law, Shanghai Academy of Social Sciences</i>), Kinesko sveučilište iz Hong Konga (<i>Chinese University of Hong Kong</i>) i Pekinško visoko učilište za transnacionalno pravo (<i>Peking School of Transnational Law</i>, Shenzhen). Fakultet je zaključio opće i pojedinačne sporazume o međunarodnoj suradnji te fakultetskoj razmjeni nastavnika i studenata s navedenim sveučilištima i istraživačkim</p>

institucijama. Realizacija tih sporazuma koja omogućava i mobilnost na doktorskoj razini studija je u tijeku. Nastavljena je ranije uspostavljena institucionalna suradnja i sa sveučilištima u Japanu (*University of Tokyo, Kyushu University*) i Južnoj Koreji (*SungKyunKwan University*), a potpisani su sporazumi o suradnji sa Sveučilištem *Kharazmi* iz Teherana i Pravnim fakultetom Sveučilišta u Čileu (*Facultad de Derecho, Universidad de Chile*). Od institucija u SAD, u 2016. godini su zaključeni sporazumi o suradnji s pravnim fakultetima *Dickinson School of Law* i *Penn State Law s Pennsylvania State University*. Suradnja se odnosi na razmjenu studenata i nastavnika, zajedničke projekte i obrazovne programe i sl. Obnovljen je i sporazum s *University of Pittsburgh School of Law*.

Mobilnost nastavnika dokorskog studija i doktoranada realizira se i kroz projekt *South-East Europe Cluster of Excellence* koji obuhvaća pravne fakultete sa sveučilišta iz šest država jugoistočne Europe uključujući i Hrvatsku. Član je i naš Fakultet koji je uključen u niz aktivnosti koje provodi ova Mreža uspostavljena u studenom 2015. godine financirana od strane DAAD na razdoblje od četiri godine. Za implementaciju projekta zaduženi su *Europa-Institut* (Saarland) i mreža SEELS (Izvješće o radu dekanice, 2016.).

Za pregled međunarodne suradnje PFZ v. <http://www.pravo.unizg.hr/en>.